

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
BİLİM DALI

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİ KABULLENME
VE KULLANIMI BAĞLAMINDA UZAKTAN EĞİTİM
ALGILARININ İNCELENMESİ

Ahmet BOZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
BİLİM DALI

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİ KABULLENME
VE KULLANIMI BAĞLAMINDA UZAKTAN EĞİTİM
ALGILARININ İNCELENMESİ

Ahmet BOZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ahmet BOZ
	Numarası	128305011001
	Ana Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanımı Bağlamında Uzaktan Eğitim Algılarının İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

13/06/2019

Ahmet BOZ

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ahmet BOZ
	Numarası	128305011001
	Ana Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç.Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR
	Tezin Adı	Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanımı Bağlamında Uzaktan Eğitim Algılarının İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanımı Bağlamında Uzaktan Eğitim Algılarının İncelenmesi başlıklı bu çalışma 13/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Doç.Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR	
Jüri Üyesi	Doç.Dr. Muhammet Recep OKUR	
Jüri Üyesi	Doç.Dr. Aslıhan SABAN	

ÖNSÖZ-TEŞEKKÜR

Günümüzde sanattan kültüre, ekonomiden siyasete, eğlenceden bilime, tarımdan sanayiye her alanda kullanılan teknoloji her gün daha da gelişmektedir. Gelişen bu teknolojiyi günlük hayatımızın yanında eğitim alanına da kolaylıklar getirmiştir. Günümüzde artık bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır. Buna bağlı olarak eğitim alanında geleneksel eğitimin yanında uzaktan eğitimin tercih edilirliliği artmış, dünyada ve ülkemizde birçok üniversitede uzaktan eğitim merkezleri oluşturulmuştur. Bu gelişmelerin ışığında geleneksel eğitim ile uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajları üzerine pek çok çalışma yapılmıştır. Fakat uzaktan eğitimin popülaritesinin artmasında hedef kitlenin algısı üzerine çok az çalışma yapılmıştır. Özellikle teknolojiye dayalı olarak gelişen uzaktan eğitim sistemlerinin teknoloji kabulü ile yordanması uzaktan eğitimde dijital teknolojilerin rolünün ortaya koyması açısından önemlidir.

Lisans eğitiminden başlayıp yüksek lisans tezimin hazırlanmasına kadar geçen süreçte, tez konusunun belirlenmesinde, planlanmasında ve yürütülmesinde yardım ve desteğini eksik etmeyen, bilgi ve birikimi ile bana yol gösteren kıymetli hocam Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR'a teşekkür eder, saygılarımı sunarım. Ayrıca değerli görüşler ve önerileri ile katkı sağlayan jüri üyelerim Doç. Dr. Muhammet Recep OKUR ve Doç. Dr. Aslıhan SABAN'a da teşekkür ederim.

Tüm hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen rahmetli babama (Yusuf BOZ), canım aileme ve bu süreçte destek olan arkadaşlarıma ayrıca teşekkür ederim.

Ahmet BOZ
Konya, 2019

T. C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Ahmet BOZ
Numarası	128305011001
Ana Bilim/ Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tezin Adı	Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanımı Bağlamında Uzaktan Eğitim Algılarının İncelenmesi

ÖZET

Bu çalışmada Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde 2016-2017 yılı eğitim öğretim döneminde eğitim alan son sınıf öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme ve kullanımı bağlamında uzaktan eğitim algıları incelenmiştir. Araştırma grubunu 657 (%70,3) kız, 278 (%29,7) erkek öğrenci olmak üzere toplam 935 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmaya, Almanca Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Coğrafya Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Fizik Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Tarih Öğretmenliği olmak üzere 16 bölümden katılım sağlanmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme durumlarını belirlemek için Becit-İşçitürk (2012) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabul ve Kullanımları Ölçeği ve uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemek için de Gök (2011) tarafından geliştirilen Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği kullanılmıştır. Teknoloji Kabul ve Kullanım Ölçeğine ait Cronbach alfa iç güvenirlik katsayısı .95 ve Uzaktan Eğitim Algı Ölçeğine ait Cronbach alfa iç güvenirlik katsayısı .91' dir.

Verilerin analizinde betimsel istatistiklerden (aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde, frekans) kullanılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitime yönelik algı ile teknoloji kabul düzeyinin öğrenim görülen bölüm ve BİT kullanım yeterliğine göre farklılığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), cinsiyete göre farklılığı belirlemek içinse bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Uzaktan eğitime yönelik algı ile teknoloji kabul düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Momentler Çarpım Katsayısı değerine bakılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde ve istatistiksel analizlerde SPSS 22.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Analiz işlemlerinde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Çalışma sonucunda, öğretmen adaylarının teknoloji kabul durumu ve uzaktan eğitime yönelik algılarının orta düzeyde olduğu sonucu bulunmuştur. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algıları ile teknoloji kabul durumları öğrenim görülen bölüm, cinsiyet ve BİT kullanım yeterliği düzeyine göre farklılaşmaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları ile teknoloji kabul düzeyi arasında düşük düzeyli ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Algısı

T. C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Ahmet BOZ
Numarası	128305011001
Ana Bilim/ Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Öğrencinin Tezin Adı	The Examination of the Pre-Services Teachers' Perceptions to Distance Education in the Context of the use Acceptance and Use of Technology

SUMMARY

In this study, the pre-services teachers' perceptions to distance education in the context of the use acceptance and use of technology have been examined at Konya Necmettin Erbakan University Ahmet Keleşoğlu Education Faculty, in 2016-2017. The sample of research consists of 935 pre-services teachers 657 (%70,3) of which are female, 278 (%29,7) of which are males. Total 16 departments which are German Education German Language Teaching, Biology Education, Computer Education and Instructional Technology, Geography Teaching, Science Education, Physics Teaching, Elementary Mathematics Education, English Language Teaching, Chemistry Teaching, Music Teaching, Preschool Education, Mentally Handicapped Teaching, Psychology Counseling and Guidance, Social Studies Teaching and Teaching History have taken part in the research. In the study, the data on pre-services teachers' perceptions to distance education were collected by "Pre-Services Teachers' Acceptance and Use of Technology Scale" developed by Becit-İşçitürk (2012) and "Perceptions to Distance Education Scale" developed by Gök (2011). The Cronbach alpha inner is calculated .95 for the Pre-Services Teachers' Acceptance and Use of Technology Scale and is calculated .91 for the Perceptions to Distance Education Scale.

In the analysis of the data, Pearson Moments Multiplication Coefficient value, one-way analysis of variance (ANOVA), descriptive statistics arithmetic mean, standard deviation, percentage, frequency were used. SPSS 22.0 (Statistical Package for the Social Sciences) package program was used for statistical analysis and significance level was taken as .05.

As a result of the study, it was found that pre-service teachers' perception of technology acceptance and perceptions about distance education were moderate. The perceptions of prospective teachers regarding distance education and technology acceptance levels differ according to the level of education, gender and ICT usage self-efficacy. In addition, a low-level and positive relationship was found between the perception of distance education and the level of technology acceptance.

Key Words: Pre-service Teacher, Distance Education, Distance Education Perception

KISALTMALAR VE SİMGELER

BÖTE : Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

BİT : Bilgi ve İletişim Teknolojileri

UE : Uzaktan Eğitim

YAYKUR : Yaygın Yükseköğretim Kurumu

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
ÖNSÖZ-TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
KISALTMALAR VE SİMGELER	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.4. Tanımlar.....	4
BÖLÜM 2	6
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı	6
2.2. Uzaktan Eğitimin Önemi	7
2.3. Uzaktan Eğitimin Gelişimi	10
2.3.1.Uzaktan Eğitimin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi	10
2.3.2.Uzaktan Eğitimin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi	12
2.4. Uzaktan Eğitimin Özellikleri.....	14
2.5. Uzaktan Eğitimi Geleneksel Eğitimden Ayıran Özellikler	15
2.6. Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajları.....	16
2.7. Algı Kavramı	18
BÖLÜM 3	20

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
BÖLÜM 4	25
YÖNTEM	25
4.1. Araştırma Modeli.....	25
4.2. Evren ve Örneklem.....	25
4.4. Verilerin Analizi	28
BÖLÜM 5	30
BULGULAR VE YORUMLAR	30
5.1. Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları.....	30
5.2. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanım Durumları	32
5.3. Farklı Değişkenler Açısından Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algıları ile Teknoloji Kabul Durumları.....	35
5.3.1.Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algıları ve Teknoloji Kabul Düzeyleri	35
5.3.2.Cinsiyetlerine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algıları ve Teknoloji Kabul Düzeyleri.....	38
5.3.3.BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algıları ve Teknoloji Kabul Düzeyleri	39
5.4. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme Düzeyleri ile Uzaktan Eğitim Algıları Arasındaki İlişki.....	41
SONUÇLAR VE TARTIŞMA	43
BÖLÜM 7	46
ÖNERİLER.....	46
7.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	46
7.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler	46
BÖLÜM 8	48
KAYNAKÇA.....	48
Ek -1: Uygulanan Ölçek	54

Ek – 2: Yasal İzinler	56
Ek -3: Özgeçmiş.....	58

TABLULAR LİSTESİ

Tablo-1: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler	26
Tablo-2: Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Özyeterliliği.....	27
Tablo-3: Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Kabul Durumlarını Değerlendirme Aralık ve Kriterleri	28
Tablo-4: Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları	30
Tablo-5: Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabul ve Kullanım Durumları.....	32
Tablo-6: Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğrencilerin Dağılımları (n=935)	36
Tablo-7: Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algı ve Teknoloji Kabul Düzeyleri (n=935)	37
Tablo-8: Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Kabul Düzeyi Arasındaki Farklılığa Yönelik Analiz Sonuçları	38
Tablo-9: Cinsiyetlerine Göre Uzaktan Eğitim Algıları ile Teknoloji Kabul Düzeyine Yönelik Farklılığın İncelenmesi.....	39
Tablo-10: BİT Kullanım Özyeterliliğine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algı ve Teknoloji Kabul Düzeyleri (n=935)	40
Tablo-11: BİT Kullanım Özyeterliliklerine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Kabul Düzeyi Arasındaki Farklılığa Yönelik Analiz Sonuçları	40
Tablo-12: Teknoloji Kabullenme Düzeyi ile Uzaktan Eğitim Arasındaki İlişki	41

BÖLÜM 1

GİRİŞ

21. yüzyılla birlikte insanlık bilgi ve iletişim teknolojisinde yeni bir yola girmiştir. Bu durum yeraltı maden, petrol bakımından zengin olan ya da insan gücü yüksek ülkelerin değil, bilgiyi bilimle birleştirerek teknolojisini geliştiren, genç nesli bilgili ve üretken olan ülkelerin ön sıralarda olacağını göstermektedir. Günümüzde en çok değer verilen ürünlerin başında bilgi ve teknoloji yer almaktadır. Bu sebeple bir ülkenin ya da toplumun bireyleri bilgiye en kolay ve hızlı şekilde ulaşabilir ve onun rehberliğinde teknoloji ile birlikte katma değeri yüksek bir ürün ortaya koyan bireylere sahip ülke ve toplumlar daima medeniyetin öncülerindedir. Günümüzde bilgiye en hızlı ve kolay ulaşmanın yolu internetten geçtiğinden bunu gerçekleştirmek için yapılacak en önemli yatırım, eğitimde bilgi teknolojilerini kullanmaktır. Bu sayede birey bilgiye kolay ve hızlı ulaşabildiği gibi sahip olduğu bilgiyi de aynı şekilde paylaşabilmektedir. Eğitimde bu etkileşimi sağlayacak en uygun yöntemlerden biri uzaktan eğitimidir (Begimbetova, 2015).

Geleneksel eğitimde bireylerin bilgiye ulaşma yolunda bazı zorluklar bulunmaktadır. Ülkemizde eğitim ve öğretim kurumlarının uzaklığı, fiziki ve kapasite yetersizliğinin yanında birey eğitim almaya istekli olmasına rağmen yaş ortalamasının yüksek olması, tam zamanlı olarak çalışıyor olması, ailesinin geçim ihtiyacını karşılama sorumlulukları gibi sorumluluklarının olması bireylerin eğitim hizmetlerinden mahrum kalmasına neden olmaktadır (Uşun, 2006). Yüzyüze eğitim modelinin kısıtlı kaldığı sistemlerde, eğitim uygulamalarında, amaçlarında, eğitim sağlayan kurumların yapı ve faaliyetlerinde, müfredat içeriklerinde yenilikçi düzenlemeler ve bazı dönüşümler yapmak, bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır (Arslan ve Eraslan, 2003).

Eğitim ve öğretim sistemindeki gereksinimi geleneksel yöntemlerle karşılayamayan ülkeler eğitim programlarını toplumun gelişen ve değişen yeni ihtiyaçlarına göre güncelleyerek, teknolojinin eğitim alanında etkin olarak kullanımı ile uzaktan eğitim sistemlerinden faydalanmış ve bireye fırsat eşitliği ile yaşam boyu öğrenme konularında

önemli gelişmeler katetmiştir (Gündüz, 2013). Uzaktan eğitimi zorunlu kılan gerekçeler incelendiğinde, fırsat ve imkan eşitliği, maliyetlerin düşmesi, yaş ayrımı yapmadan her bireye ihtiyaçları doğrultusunda eğitim olanağı sağlaması, geleneksel eğitime göre daha fazla öğrenen sayısına ulaşması, bireyler arasındaki iletişimi ve kültürel bütünleşimi sağlamak gibi birçok unsur bulunmaktadır (Çetin, 2010).

Moore ve Kearsly (2011)'e göre; uzaktan eğitim öğretmen ile öğrencinin çeşitli tekniklerle iletişimlerini gerçekleştirdiği, bireysel, esnek ve bağımsız öğrenme yöntemlerini içeren bir öğretim şekli olarak belirtilmektedir. Uzaktan eğitimi, kısaca tanımlamak gerekirse öğretmen ve öğrencinin fiziksel olarak farklı ortamlarda gerçekleştirdiği eğitim sürecidir (Uzunboylu ve Tuncay, 2012). Bir başka şekilde ifade edilirse aynı yerde bulunmayan öğrenci ile öğretmenlerin teknolojik ya da geleneksel iletişim hizmetleri ile eğitim öğretim işlemlerini gerçekleştirdikleri eğitim faaliyetidir (İşman, 2003).

Günümüz bilgi çağının eğitim ihtiyaçları göz önüne alındığında, en önemli gereksinimlerden biri bilgisayardır. Bilgisayarlar eğitim-öğretim alanında; eğitimin araştırma ve geliştirmesinde, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde, ölçme ve değerlendirmede, eğitim faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda, sunum ve içerik geliştirme süreçlerinde kullanılmak üzere birçok işlevi yerine getirmede kullanılmaktadır (Güzeller ve Korkmaz, 2007).

Uzaktan eğitimde, öğretmen ve öğrencinin aynı anda aynı ortamda olmadan çeşitli iletişim kanalları ile eğitim yapılmakta olup öğrenciler farklı zamanlarda farklı mekanlardan, evlerinden ve hatta farklı ülkelerden eğitim alabilirler. Uzaktan eğitim öğrenciyi merkeze alarak, zamandan ve mekandan bağımsız olarak gerçekleştirilir. Uzaktan eğitim, yaşadığı yerde eğitim kurumu bulunmayan ve iş, sağlık, aile gibi nedenlerden dolayı buradan ayrılamayan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar (Gök, 2011).

Uzaktan eğitimin tarihi gelişiminde yazılı kaynakların basımının hızlı ve kolay olması, düşük maliyetle üretilmesi, dağıtılması ve istenilen zaman diliminde erişilebilir olması büyük önem arz etmiştir. Uzaktan eğitim günümüz eğitim sisteminde yüzyüze eğitime destek olarak kullanıldığı gibi, tek başına bir eğitim sistemi olarak da kullanılmaktadır. Bu durumun başlıca

nedeni bilgisayar programlarının uzaktan eğitime entegre edilmiş olması, internet üzerinden istenen bilgiye kolay, hızlı ve düşük ücretle ulaşılması, multimedya ile desteklenmesi ve bireyin gelişen teknoloji yardımı ile etkileşiminin sağlanması olmuştur (Kılınç, 2015).

Uzaktan eğitimde görev alan ya da alacak olan öğretmen adaylarının uzaktan eğitimin artıları ve eksilerinin belirlenmesinde önemli rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarının belirlenmesi önem arz etmektedir.

1.1. Araştırmanın Önemi

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında şüphesiz bilgi ve iletişim teknolojilerinin önemi çok büyüktür. Öğretmenler, büyük bir hızla ortaya çıkan bilgi ile eğitilmiş insan nüfusu arasında bağlayıcı bir role sahiptir. Mevcut bilgi ve tecrübelerin nesillere aktarılmasında en büyük yükümlülük eğitim ve öğretim hizmetlerinde yer alan öğretmenlere düşmektedir.

Uzaktan eğitim ortaya çıktığı günden itibaren bulunduğu dönemde işleyişine en uygun yöntem ve teknolojiyi kullanarak hedef kitlesini genişletmekte, değişen yaşam şartlarında artan insan nüfusuna eğitim olanağı sağlamaktadır. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) verilerine göre ülkemizde yükseköğretim kurumlarında kayıtlı 7.740.502 öğrenciden 82.457 öğrenci uzaktan eğitimden faydalandığı görülmektedir (<https://istatistik.yok.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 06.06.2019). Gelişen teknolojilerle birlikte uzaktan eğitimin etkisi ve önemi artmaktadır.

Bu nedenlerle uzaktan eğitimde hem öğrenci hem de öğretmen konumunda yer alma olasılığı yüksek olan öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme ve kullanımı bağlamında uzaktan eğitim algılarının tespit edilmesi ile; öğretmen adaylarının cinsiyet, bölüm ve BİT kullanım özyeterlilik düzeylerine göre uzaktan eğitime olan algıları, teknoloji kabul ve kullanım düzeyleri hakkında elde edilen verilerin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları ile teknoloji kabul ve kullanım durumlarını belirlemektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algıları ile teknoloji kabul ve kullanım durumları nedir?
2. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algıları ile teknoloji kabul ve kullanım durumları
 - a. Öğrenim görülen bölüm türü,
 - b. Cinsiyet,
 - c. BİT kullanım özyeterliği değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algıları ile teknoloji kabullenme düzeyleri arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır?

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarının teknoloji kullanım durumları bağlamında belirlendiği bu araştırma;

- Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
- 2016-2017 yılı eğitim öğretim yılı son sınıf öğretmen adayları
- Araştırmaya katılan öğrenci adaylarının öğrenim gördüğü 16 program ile sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Algı: Duyu organlarımızca taşınan duyuşsal verilerin zihin tarafından örgütlenerek yorumlanmasıdır. İnsanların yaşam alanında yer alan uyarıcıları anlamlandırma sürecidir (Arkonaç, 1998: 65).

İnternet: İnternational ve Network kelimelerinin ilk hecelerinden türetilmiş olup ‘bilgisayarlar arası dünya çapındaki ağ’ şeklinde tanımlandığı gibi Türkçe ’ye de genellikle, ‘uluslararası ağ’ şeklinde çevrilmiştir (Topcuoğlu, 2018).

Uzaktan Eğitim (UE): Öğrenenin zaman ve mekan sınırlaması olmadan basılı materyallerin yanında zengin iletişim teknolojilerinden yararlanarak öğretim etkinliklerine katıldığı, eğitsel kaynak ve içeriklere eş zamanlı veya eşzamansız olarak erişebildiği öğretim sistemidir. (Uzaktan Öğretim Sözlüğü, 2019).

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde uzaktan eğitimin geçmişten günümüze gelişiminden genel olarak bahsedilip Dünya'daki ve Türkiye'deki uygulamaları ile avantajlarına ve dezavantajlarına vurgu yapılmıştır.

2.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı

Uzaktan eğitim, geleneksel eğitim ve öğretim yöntemlerinin sınırlılıklarından dolayı sınıf içi faaliyetlerini gerçekleştirme imkânı olmayan durumlarda, eğitim faaliyetlerini düzenleyenler ve gerçekleştirenler ile öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin çeşitli özel ortamlar aracılığıyla belirli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemi modelidir (Alkan, 1987).

Geleneksel eğitimin yaş, zaman, yer, yöntem ve türevi kısıtlılıklara bağlı kalmaksızın, özel hazırlanmış yazılı ve basılı materyaller ile kitle iletişim programları ve kısa süreli yüz yüze eğitimden oluşan öğrenme ve öğretme etkinliğidir (Rıza, 1997).

Uzaktan eğitim , öğreten ve öğrenenler için öğrenme sürecinde fiziki sınıf ortamının kalkmasını, bağımsız olarak öğrenme sürecini ve esnek öğrenme fırsatlarını kapsamakta, günümüzde bütün ülkeler için önemli bir alternatif eğitim ve öğretim uygulaması olarak görülmektedir (Demiray, 2005, s.1-3).

Kaynak ile alıcılarının öğrenme ve öğretme sürecinde birbirlerinden farklı ortamlarda bulunduğu, alıcılarına “yaş, amaç, zaman, yer ve yönetim” gibi yönlerden “bireysellik”, “esneklik” ve “bağımsızlık” imkanı oluşturan, öğrenme ve öğretme süreçlerinde; mektup, kitap dergi gibi yazılı materyallerin yanında, görsel ve işitsel teknoloji barındıran araç ve yöntemlerin kullanıldığı, kaynak ve alıcılar arasındaki iletişim ve etkileşimin teknoloji ile sağlandığı planlı ve programlı bir eğitim sistemidir (Uşun, 2006).

Uzaktan eğitim, öğrenen ve öğretmenin aynı mekan ve zaman dilimi şartına bağlı kalmaksızın birbirine bağlayan ve teknoloji yardımı ile iletişim kanalları kuran eğitim ortamıdır (Özarslan, Kubat ve Bay, 2007).

Bireye kendi yaşam şartlarında eğitim imkanı sağlayan, geleneksel eğitime göre daha esnek ve bireyin yaşam şartlarına göre düzenleyebildiği bir eğitimidir (İşman, 2011).

Özetle, uzaktan eğitim; geleneksel eğitimden farklı olarak öğrenenin zaman ve mekana bağlı olmadan, her yaştan bireyin katılabildiği, her bireye eğitim fırsatı sağlayan, öğretmenin farklı ortamlarda bulunduğu, planlı ve sistematik bir eğitim öğretim yöntemi olduğu söylenebilir.

2.2. Uzaktan Eğitimin Önemi

Uzaktan eğitim, eğitim ihtiyacını karşılayan yüzyüze eğitime alternatif yollardan biridir. Karşılanması güç eğitim talepleri, artan nüfusa bağlı olarak kalabalık sınıflar, farklı sebeplerden doyalı eğitmen eksikliği bulunan okullar, bireysel farklılıkları bulunan öğrenciler, geleneksel eğitim öğretim yöntemlerinin yaygın olarak kullanılması, devlet bütçesinden farklı kaynaklar oluşturulamaması eğitimde sıklıkla karşılaşılan sorunlardır. Eksik ve yetersiz eğitim ve öğretim araçları, sosyal talep, bireysel ihtiyaçlar, fırsat eşitliği yönünden dengesiz dağılım gibi daha birçok sorun da eğitimdeki var olan sorunlardır ve alternatif çözüm yolları aranmaktadır. Bu sorunlara karşı uzaktan eğitim önemli bir çözüm yolu olarak görülmektedir (Alkan, 1998: 52).

Eğitim sisteminde karşılaşılan sorunların çözümünde uzaktan eğitim teknolojilerinden faydalanılması öngörülmektedir. Uzaktan eğitim, geleneksel eğitime göre daha yüksek öğrenci kapasitesi bulunan ve eğitim taleplerini daha hızlı karşılayan, uygun teknoloji ile kolayca sanal sınıf oluşturulabilen, eğitmen eksikliğini gideren, güncel bilginin öğrenme ve öğretme süreçlerinde etkin biçimde kullanıldığı yenilikçi bir sistemdir. Aynı zamanda farklı kaynaklardan yararlanılabilen, sınırsız tekrar sağlayarak eksik öğrenmeleri gideren, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliği sağlayan her türlü dengesiz dağılımı önleyen önemli bir çözüm yoludur.

Uzaktan eğitim bireyin bilgiye zaman ve mekan sınırlaması olmadan ulaşmasını sağlamanın yanında sosyal, ekonomik, coğrafi ve özel nedenlerden dolayı geleneksel eğitimden faydalanamayan bireylerin dezavantajlarını asgari düzeye indirerek fırsat eşitliğine olanak sağlamaktadır. Uzaktan eğitim bu avantajları ile ön plana çıkarken diğer yandan bu alanda da karşılaşılan sınırlılıklar bulunmaktadır. Bununla birlikte uzaktan eğitimin olumlu yanları aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Bireylere çeşitli eğitim fırsatları sunarak eşit imkanlar sunmayı sağlar (Kaya, 2002).
- Yer ve maliyet açısından ekonomiktir (İşman, 2011).
- Bireysel öğrenme olmasına rağmen öğrenciler belirli zaman periyotlarında sosyal ve öğretici amaçlarla bir araya gelebilirler (Keegan, 1986).
- Müfredat ve ders içerikleri hızlı bir şekilde güncellenebilir (Kaba, 2012).
- Öğrenenlerin zamanı esnek olarak kullanmalarını ve diğer aktiviteler için zaman kazandırır (Dick, 2002).
- Kitleler halinde eğitim imkanı vererek bireylerin birinci kaynaktan bilgiye ulaşmalarını sağlar (Kaya,1998).
- Öğrenenlerin öğrenme sürecinde alternatif rol oynamalarına imkan tanır (Yurdakul, 2005).
- Multimedya ile içerikler zenginleştirilerek öğretmen ve öğrencinin eğitim sürecinde etkili bir iletişim kurmasını ve maksimum yarar sağlmasına olanak verir (Bayram, 2002).
- Uzaktan eğitimde okula gidiş için harcanan zaman ve para bireye kalır,
- Öğreten ve öğrenen tarafından kalabalık sınıf ortamında yaşanan olumsuzluklar görülmez,
- Yetişkin bireylerin ve çalışan bireylerin eğitimlerini sürdürebilme kaygılarını gidermektedir (Gümüş ve Fırat, 2016).
- Uzaktan eğitime ulaşmak günümüzde kolaydır. Birey rahat ev ortamından dünya üzerindeki herhangi bir yerden yayınlanan derse katılabilir.

Kuramsal çerçevede incelendiğinde bazı kaynaklarda uzaktan eğitimin olumlu özelliklerinin yanında bazı sınırlılıklarının olduğu belirtilmiştir. Bu sınırlılıklardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir;

- Beceri ve tutuma yönelik davranışları yönelik uygulama gerektiren laboratuvar, atölye gibi dersler, uzaktan eğitimde verilmesi uygun bir çözüm olmayabilir (Uşun, 2006: 20).
- Sanal sınıflarda çok fazla katılımcının olduğu derslerde öğretim elemanı her bir öğrenci ile bire bir ilgilenemeyebilir ve sorularına zamanında cevap veremeyebilir (Kaya, 2002:20)
- Bireysel farklılıkların fazla olmasından dolayı ders materyalleri ve içeriğinin oluşturulması uzmanlık gerektirir (Özmen, 2012: 16).
- Öğrenme sürecinde öğrenme güçlüklerine direk müdahale istenmeyen davranışların gelişimine neden olmaktadır (Uşun, 2006: 20).
- Uzaktan eğitim bağımsız ve bireysel öğrenme disiplini bulunmayan öğrenciler için planlama ve kendi kendine çalışma zorluğu getirir (Uşun, 2006: 20).
- Uzaktan eğitimin gereklerini karşılayacak iletişim teknolojileri gereklidir (Gülbahar, 2009: 30; Uşun, 2006: 20).
- Bireyin bilgi ve iletişim teknolojileri hakkında bilgi sahibi olması gerekir.
- Yüzyüze eğitim kadar bireyin sözlü iletişim becerilerine katkı sağlayamayabilir.

Uzaktan eğitimin kısıtlı koşullar altında eğitimde bireylere fırsat eşitliği sağlamak ve bireylerin eğitim ihtiyaçlarını kısmen gidermek üzere ortaya çıktığı fakat günümüzde sahip olduğu esnekliği, teknolojik alt yapısı, programlarındaki çeşitliliği, yenilikçi öğretim yaklaşımları ve hızla artan öğrenci sayısı ile disiplinler arası bir bilim alanına dönüşerek göz ardı edilemez bir paradigma değişimine uğradığı belirtilmiştir (Fırat, 2016).

2.3. Uzaktan Eğitimin Gelişimi

Bu başlık altında uzaktan eğitimin tarihsel olarak dünyada önde gelen ülkeler ile Türkiye'deki gelişimini incelenmiştir.

2.3.1. Uzaktan Eğitimin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi

Günümüzde uzaktan eğitimin tanımlanması istense öncelikle internet ve teknoloji kavramlarının vurgulandığı tanımlamalar yapılmaktadır. Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi incelendiğinde, uzaktan eğitimin başlangıcının teknolojinin bu kadar gelişmiş olmadığı 1700'lere kadar uzandığı görülmektedir. Kaya (2002) uzaktan eğitimin bugün ki teknolojik gelişmelerden çok önceki tarihlere dayandığını belirtmiş bunun en önemli nedeninin de öğretmen ile öğrenci arasında gerçekleşen öğretim amaçlı bir yazışmanın resmi bir eğitim olarak görülmesi olduğunu belirtmiştir.

Uzaktan eğitim ilk 1700'lerde mektuplar kullanılarak ortaya çıktığı görülür. Boston Gazetesi'nde bir ilanda "Steno Dersleri"nin verileceği ilanı uzaktan eğitimin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. 1833 yılında gazeteye verilen bir başka ilanda açık bir şekilde mektuplar kullanılarak öğretim yapılacağı belirtilmiştir (Çoban, 2013: 2).

Almanya'da 1856 yılında Toussaint ve Langenscheidt'in Berlin'de attıkları ilk adım "Tele Kolleg", "SchullFernsehen" ve "FernUniversität" ve "Deutsh Institut Für FernStudien" gibi kurumlarında gelişmesine yol açarak uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını sağlamıştır (Curabay ve Demiray,2002).

Mektupla başlayan uzaktan eğitim uygulamalarında 1900'lü yıllara gelindiğinde radyo, teyp gibi araçların yer aldığı ve ilk radyo yayınının 2 Kasım 1920 tarihinde ABD'de başladığı görülmüştür. 1923 yılına gelindiğinde Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan okullar için eğitsel radyo programları yayınlanmaya başlanmış ve bir yıl gibi kısa bir zaman dilimi içerisinde 500'den fazla radyo yayın istasyonu açılmıştır. 1922 yılında İngiltere'de, Fransa'da ve Sovyetler Birliği'nde; 1923 yılında ise Almanya'da radyo yayınları ile uzaktan eğitim uygulamaları yapılmıştır (Uşun, 2006).

II. Dünya Savaşı sonrasında ülkelerin eğitim düzeyini arttırmak için Avrupa, ABD, Avustralya gibi ülkelerde uzaktan eğitim sistemi önem kazanmış ve ön plana çıkmıştır.

1946 yılında Güney Afrika Üniversitesinde (UNISA) uzaktan eğitim veren en büyük 11 üniversiteden biri olan Division of External Study isimli bir bölüm kurulmuştur (İçten,2006).

Japonya’da da 1948 yılında uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Çıkarılan yasa ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerini kapsamı içine almıştır. Bu yasayla askerler ve okullara devam edemeyen veya okuldan uzakta bulunan japonlar eğitim imkânına kavuşmuşlardır (Arar,1999).

İngiltere ise yükseköğretim alanında “Açık Üniversite”yi kuran ilk ülkedir. Birleşik Krallıklar Açık Üniversite (Open University) patentini 1969’ da almıştır. Açık Üniversite öğretim faaliyetlerine Ocak 1971’de başlamıştır (Scupham,1972). Açık Üniversite (Open University) kursları kredi sistemine dayanır ve öğretimde çeşitli araçlar kullanılır. Bu araçların içinde en önemlisi her kurs için özellikle yazılmış iletişim malzemeleri, televizyon ve radyo programları, seri kitaplar ve özel olarak hazırlanmış deneysel araç gereçlerdir (Mongan,1979).

Fransa’da da uzaktan eğitim alanında büyük yatırımlar yapılmıştır. 1907 yılında ilk çalışmalarını gerçekleştirilerek Ulusal Uzaktan Eğitim Merkezi (Centre National d’Enseignement à Distance, CNED) 1939 yılında kurulmuş hizmet vermeye başlamıştır. Burada savaşın devam ettiği yıllarda da uzaktan eğitim programları yoğun olarak devam etmiştir. Uzaktan eğitime hem öğrenciler hem de halk büyük bir ilgi göstermiştir. Öyle ki 1944 ile 1945 yılları arasında 1413 kişi, 1963 yılında 73 bin kişi ve 1971 yılında 158 bin kişi uzaktan eğitim merkezlerine kayıt olmuştur (Edanich akt. Papi ve Büyükaslan, 2007: 2). 1970’den sonra teknolojideki gelişmelere paralel olarak uzaktan eğitim hizmetleri hızlı bir şekilde yaygınlaşmaya devam etmiştir.

Rusya’da da uzaktan eğitim alanındaki gelişmeler Almanya, İngiltere, Fransa, ABD gibi ülkelere benzer hızda devam etmiş ve çeşitli proje ve uygulamalar geliştirilerek halka sunulmuştur (Antalyalı, 2004).

Mektup ve radyodan sonra uzaktan eğitimde kullanılan diğer bir teknoloji ise televizyondur. Televizyonun uzaktan eğitim uygulamalarında ilk görülmesi ise 1932-1937 yılları arasında ABD Iowa Üniversitesi'nin eğitim televizyonu yayınları ile gerçekleşmiştir. İlk örneklerinden bir diğeri ise Boston (Mass) “ Evde Gelişmeyi Teşvik Derneği”nin (Society to Encourage Study at Home) kurularak hizmet vermeye başlaması olmuştur (Uşun, 2006).

Amerika'da bir yılda yaklaşık olarak 5 milyondan fazla kişi uzaktan eğitimden faydalanmaktadır. Amerika ve Kanada'da denkliği kabul görülmüş 390 yüksekokul bulunmaktadır. 1995-96 yılları arasındaki 6 aylık bir dönemde 150 uzaktan eğitim programı çeşitli okullarca oluşturularak hizmete sunulmuştur (Aker,2002).

2.3.2. Uzaktan Eğitimin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de uzaktan eğitim ilk olarak 1924 yılında Dewey'in hazırladığı "Öğretmen Eğitimi Raporu" ile duyulmuş 1927 yılında kavram olarak işlenmeye başlamıştır (Alkan, 1997). 1950 yılına gelinceye kadar bu alandaki çalışmalar durma seviyelerine gerilemiş bu yıldan sonra uzaktan eğitim alanındaki uygulamalar tekrar hız kazanarak devam etmiştir (İşman, 1997).

Özellikle eğitim kurumlarındaki fiziki dersliklerin eksikliği uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını gerekli zorunlu hale getirmiştir. Uzaktan eğitim zamanla ilkokul, ortaokul, liselerde ve yükseköğretimde faal bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır (Kırık, 2014).

Ülkemizde uzaktan eğitim konusunda önemli çalışmalar yapmış olan Cevat Alkan, 1980 yılında yayınlanan “Açık Üniversite” başlıklı kitabında (Alkan, 1981) Türkiye'deki uzaktan eğitimin zaman çizelgesinin;

- Fikir olarak tartışılması ve öneriler geliştirilmesi (1927-1960)
- Ortaöğretim düzeyinde uygulanması (1960-1974)
- Yükseköğretim düzeyine çıkarma çalışmaları (1974 sonrası)

olmak üzere üç aşamalı olarak ortaya çıktığını belirtmektedir.

Karayalçın'a göre (1959) uzaktan eğitim konusunda memleketimizdeki ilk adım, Türkiye İş Bankası'nın Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tesis etmiş olduğu Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tarafından atılmış ve banka personeline mektupla uzaktan eğitim verilmiştir.

Türkiye'de yükseköğretimdeki uzaktan eğitim çalışmalarının 1974 yılından itibaren hızlandığı görülmüştür. Nitelikli insan gücü ihtiyacı, yetersiz üniversite sayısına bağlı yükseköğretimdeki öğrenci yığılmalarının azaltılması, kitleler halinde eğitim hizmetinin verilmesi ve eğitimin programlarının verimliliğinin artırılması amaçlarıyla 1974 yılında "Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi" kurulmuştur. Çağa uygun bir uzaktan eğitim sistemi geliştirmek adına "Eğitim Teknolojisi Strateji ve Yöntem Komitesi" oluşturulmuştur. Bu kurumun çalışmalarını incelemek üzere "Deneme Yüksek Öğretmen Okulu" kurulmuştur. Bu girişim başarı sağlayamamış ve 15 ay sonra Yaygın Yükseköğretim Kurumu (YAYKUR) olarak tekrar hayata geçirilmek istenmiş fakat yine başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu girişimlerden sonra 1978 yılında bu defa Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından "Açık Üniversite" kurulması önerilmiş; fakat bu yasa tasarısı hayata geçirilememiştir. 1981 yılında 2547 sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle Anadolu Üniversitesi bünyesinde bir "Açıköğretim Fakültesi" kurulmuştur (Alkan, 1996).

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi 1982 yılında İktisat ve İş İdaresi Programları ile resmi olarak faaliyete geçirilmiştir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları ile Batı Avrupa'da yaşayan Türk vatandaşlarına da eğitim alma imkanı sunmuştur (Çukadar ve Çelik, 2003).

Teknolojideki gelişmeler hızla devan ederken internet ile birlikte uzaktan eğitim uygulamaları yeni bir boyut kazanmıştır. 1996 yılında Bilkent Üniversitesinde video konferans sistemi kullanılarak bazı dersler uzaktan eğitim kapsamında üniversitenin New York ofisinde bulunan Profesör Jonas Prager tarafından verilmiştir. Aynı yıl içerisinde Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Enformatik Enstitüsü öncülüğünde internet üzerinden bilişim alanında sertifika programları açılmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Uzaktan Öğretim Merkezi (UZEM) İTÜ Senato'sunun 4.4.1996 tarihli kararıyla kurulmuş ve kurulduğu tarihten günümüze kadar İstanbul Teknik Üniversitesinin uzaktan eğitim

etkinliklerini yürütmektedir. Bu gelişmeleri takiben birçok üniversitede hızla internet destekli uzaktan eğitim merkezleri kurulmuş ve günümüzde de kurulmaya devam etmektedir (Bozkurt, 2017).

2.4. Uzaktan Eğitimin Özellikleri

Eğitimde fırsat eşitsizliği başlıca en önemli sorunlardan biridir. Özel okullarda okuyan öğrenciler ile devlet okullarında okuyan öğrenciler arasında sınıftaki öğrenci sayısından kullanılan materyallere kadar birçok etken öğrenciler arasında haksız rekabete neden olmaktadır. Geleneksel eğitimde karşılaşılan bir diğer problem ise öğretim programlarındaki plansızlıklardır (Altuncu vd., 2009: 315-316). Sınıflarda kullanılan materyal sayı ve niteliği, okulların fiziki koşulların yeterli olmayışı eğitim uygulamalarından istenilen verimin alınamamasındaki en önemli faktördür. Geleneksel eğitimde karşılaşılan bu kısıtlılıklar uzaktan eğitim uygulamalarının gün geçtikçe yaygınlaşarak gelişmesine neden olmuştur. Uzaktan eğitim uygulamalarının kullanılmasını zorunlu kılan nedenler aşağıdaki şekilde ifade edilebilir (Odabaş, 2004: 2):

- Bilgisayar ve teknolojilerinin gelişimiyle birlikte doğru bilgi daha hızlı bir şekilde ulaşma ihtiyacı duyulmuştur.
- Küreselleşme ile birlikte ekonomik ve toplumsal şartlar değişmiştir.
- Çağımızda bilgi ekonomik açıdan önemli sermaye konumuna gelmiştir.
- Değişen toplumsal ve ekonomik bağli olarak yetişmiş iş gücüne ihtiyaç artmış olmasına rağmen çalışan insan gücüne ihtiyaç o ölçüde azalmaya başlamıştır.
- Okulların yanı sıra ekonomik ve toplumsal şartlara uyum sağlayabilmek için eğitimli insan kaynaklarına ihtiyaç duyulmuştur.

Geleneksel eğitimin yanında uzaktan eğitim ekonomik ve toplumsal şartlar bakımından daha büyük fırsatlar yaratmaktadır. Varol; uzaktan eğitimin iletişim teknolojilerindeki gelişimler doğrultusunda daha fazla etkileşim imkanına sahip olacağını belirtmiştir. Tek kanaldan gerçekleşen eğitim akışının uzaktan eğitim programlarıyla son bulacağını ifade etmektedir. Uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden birçok özellik

bakımından farklı özelliği olduğunu ve bu özelliklerin aşağıdaki şekilde sıralanabileceğini belirtmiştir (Çoban, 2013: 2):

- Uzaktan eğitim kişiye özel ders imkânı sağlamakta ve kişi ders saatlerini kendisi belirlemektedir.
- Geleneksel eğitimde öğrenci ile öğretmen aynı anda aynı yerde bulunması gerekirken, uzaktan eğitimde aynı ortamda bulunmak zorunda değildirler.
- Uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrenci farklı uygulamalar ile bir araya gelebilmektedir.
- Uzaktan eğitimde gelişen teknoloji sayesinde etkileşim sağlanmakta, böylelikle eğitimdeki verim artmaktadır.
- Uzaktan eğitime yeterli teknik altyapı ile her ortamdan ve istenilen zaman diliminde ulaşılabilir.
- Uzaktan eğitim sürekli ve eşit eğitim imkânı sağlamaktadır.
- Uzaktan eğitimde öğrencinin ölçme ve değerlendirme işlemleri geleneksel eğitime göre daha kolay yapılmaktadır.
- Uzaktan eğitimde öğrenci kendi kendine öğrenme yeterliliğini kullanarak herhangi bir öğretmen baskısı altında kalmadan öğrenme işlemlerini gerçekleştirebilir.
- Uzaktan eğitim ihtiyaç ve şartlar dahilinde isteğe bağlı olarak eş zamanlı ya da eş zamansız olmayacak şekilde yapılabilmektedir.

2.5. Uzaktan Eğitimi Geleneksel Eğitimden Ayıran Özellikler

Uzaktan eğitimin tanımı yapılırken daha çok geleneksel olmayan eğitim, bağımsız çalışma, okul dışında eğitim ve benzeri terimler kullanılmıştır. Tüm bu tanımlarda kullanılan ortak noktalar incelendiğinde uzaktan eğitimi geleneksel eğitimden ayıran özellikler şöyle sıralanabilir (Verduin ve Clark, 1994; akt. Uşun, 2006, s.16);

- Öğreten ve öğrenenin aynı yerde olmaması,
- Eğitim ortamının öğrenen ve öğretene birleştirerek ders içeriğinin iletilmesini sağlaması,

- Eğitimlerin zaman ve mekandan bağımsız olması,
- Eğitim ortamının öğrenen ve öğretene arasında iki yönlü iletişimi sağlanması,
- Eğitim ortamının öğretene, öğrenci ve ders içeriğini bir araya getirmek için kullanılması,
- Öğrenenin öğretene etkisi altında olmaksızın öğrenime katılması,
- Ders sürelerinin öğrenene göre esnek olması,
- Eğitimin eş zamanlı ya da eş zamansız olarak alınabilmesi,
- Yaşam boyu öğrenme fırsatı sunan etkili bir araç olarak sıralanabilir.

2.6. Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajları

Uzaktan eğitim; eğitim sürecinde sağladığı imkan ve fırsatlarla birlikte yapı olarak da geleneksel eğitimden farklılık göstermektedir. Uzaktan eğitim uygulamalarıyla, zaman, mekan ve yaş ayrımı yapmadan çok geniş bir hedef kitleye hizmet sunabildiğinden gelecekte çok daha etkili ve yaygın bir eğitim yöntemi olacaktır. Uzaktan eğitimin ortaya koyduğu faydalarının yanında her teknoloji temelli uygulamada olabilecek bazı olumsuzluklar ve sınırlılıklar dezavantajlarını oluşturmaktadır. Uşun'a (2006) göre bu dezavantajları minimize edip sistemden maksimum faydayı sağlayabilmek için birtakım ilkeleri bilmek ve dikkate almak gerekmektedir ve uzaktan eğitimin avantajları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Uşun 2006).

- Öğrenen bireyin bağımsız öğrenme yeteneğini geliştirir.
- Çalışan bireylere işlerini aksatmadan uygun zamanlarında eğitimlerini tamamlama imkanı sağlar.
- Müfredatı kolayca değiştirilebilir ve güncellenebilir.
- Öğrenenler arasındaki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırır.
- Gereksinimlere göre eğitim olanağı sağlar.
- Geleneksel eğitim süreçlerinin zenginleşmesini sağlar.
- Farklı disiplinlerdeki eğitimlerin her aşamasında faydalanılabilir.

Ağır (2005) tarafından uzaktan eğitimin en önemli avantajları aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir;

- Öğrenen ve öğretenler aynı ortamda bulunmadan evlerinden, iş yerlerinden katılabilirler.
- Öğrenenin devam zorunluluğu yoktur, istediği zaman eğitim-öğretime devam edebilir.
- Tüm bireyler her yaşta eğitim alabilirler.
- Geleneksel eğitimdeki mekan, ulaşım gibi maliyetleri ortan kaldırır.
- Öğrenen tek bir öğretene bağlı olmadan farklı uzmanlardan da eğitim alabilir.
- Uzaktan eğitime katılan bireylerin özgüven ve girişimcilik yönleri gelişir
- Öğrenen için çok sayıda öğrenme ortamı mevcuttur.
- Uzaktan eğitim yaşam boyu öğrenme imkanı sağlar.
- Aynı anda büyük kitlelere eğitim olanağı sağlarken bir taraftan da eğitimi bireyselleştirir.
- Engelli ve özel bireylere daha etkili eğitim imkanı sunar.

Ağır (2005) aynı zamanda uzaktan eğitimin dezavantajlarını aşağıdaki şekilde sıralamaktadır.

- Bireylerin sosyal becerilerini olumsuz etkileyerek asosyal olmalarına neden olabilir.
- Uygulama gerektiren bazı derslerin uygulamaları gerçekleştirilemeyebilir.
- Öğrenme ve öğretme motivasyonunun sağlanması geleneksel eğitime göre daha zordur.
- Ders içeriklerinin hazırlanması uzmanlık gerektirir bu nedenle daha çok emek ve zaman alır.
- Teknoloji bilgisi ve kullanımı yetersiz olan bireyler öğrenme sürecinde zorlanmaktadırlar.
- Beceri ve tutuma yönelik davranışların gerçekleştirilmesinde kısıtlı kalabilir.
- Bilgi ve iletişim teknolojilerine bağımlılık oluşturabilir.

Uşun'a (2006) göre de uzaktan eğitimin dezavantajları aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Bilişsel alandaki davranışların öğrenilmesinde etkili iken, duyuşsal ve psiko-motor davranışların öğrenilmesinde etkili olamayabilir.
- Bağımsız çalışma ve öğrenme alışkanlığına sahip olmayan bireyler için etkili olduğu söylenemez.
- Çalışan bireyler dinlenmek için ayıracakları zamanlarını uzaktan eğitime ayırmak zorundadırlar.
- Yüzyüze iletişim ve etkileşimin sınırlı olması asosyalliği arttırabilir.
- Yeterli teknolojik alt yapının olmadığı durumlarda öğrenme etkinlikleri sekteye uğramaktadır.

Uzaktan eğitim uygulamalarının dezavantajları olsa da teknolojinin gelişmesiyle yaygınlaşmakta, etkinliğini arttırmakta ve geleneksel eğitimin birçok dezavantajını ortadan kaldırmaktadır. Böylece geleneksel eğitimin ulaşamadığı hedef kitlelere de ulaşarak her geçen gün yaygınlığını arttırmaktadır (Umurhan 2014).

2.7. Algı Kavramı

İnsanoğlu doğduğu güden itibaren çevresi ile etkileşim halindedir. Yaşamı boyunca duyu organlarını kullanarak çevresindeki bilgileri anlama, yorumlama ve kendine göre organize etmektedir. Bu süreçte algı ortaya çıkmaktadır.

Algı, kişileri, durumları ve kişiler arası ilişkileri anlama gayreti iken algılama; kişinin duyuları yardımıyla çevrelerini özümseme sürecidir. Kişi çevresindeki durumlara karşı istekli ya da isteksiz olma haline algılama süreci sonrasında karar vermektedir. Algılama her bireyin biricik olmasından dolayı göreceli bir durumdur. Kişi günlük hayatında sürekli olarak çevresini değerlendirerek belli algılar oluşturmakta ve bu algılar hareketlerinin temelini oluşturmaktadır (Kalağan, 2009: 8).

Duyu organlarından gelen birçok duyum, beyin tarafından anlamlandırılır ve kodlanır. Oluşturulan kodlamalar beyne iletilerek beyinde depolanır. İnsan beyni karmaşık bu bilgi kümesini anlamlandırarak algıyı meydana getirir (Cüceloğlu, 2002). Gerçek kavramından yola çıkarak algının, nesnelere ve nesnelere arasında gerçekleşen bilinçli deneyimler olduğunu belirtmişlerdir (Coren vd., 1993: 17).

Bu araştırmada da öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algıları farklı değişkenler açısından ele alınmış ve araştırılmıştır.

BÖLÜM 3

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Geçmişten günümüze kadar yapılan araştırmalar incelendiğinde; bilgi ve iletişim teknolojilerinde gelişmelere bağlı olarak eğitim ve öğretim alanında önemli bir yer edinen uzaktan eğitime karşı olumlu yaklaşımların yanında olumsuz görüşlerin de bulunduğu göstermiş, uzaktan eğitim hakkında çeşitli algıların olduğunu ortaya koymuştur. Algılar tutumları oluşturduğundan bu farklı algılar uzaktan eğitimin, eğitim ve öğretim sürecindeki yerini etkilemektedir.

Yurtdışında ve ülkemizde uzaktan eğitime karşı öğretmen ve öğrenci algılarının belirlenmesi amacıyla birçok araştırma yapılmıştır. Bunlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

2001 yılında Dick, Case ve Burns tarafından ABD ve Avustralya'daki lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılan araştırmada edinilen bulgulara göre, öğrencilerin (n=270) uzaktan eğitime yönelik tutumlarının kararsız denilebilecek seviyede olduğu ve uzaktan eğitime göre geleneksel eğitimi daha çok önemsediklerini ortaya konmuştur.

Belcheir ve Cucek (2002) tarafından Boise State Üniversitesinden uzaktan eğitim ile eğitim gören 254 öğrencinin katılımı ile yapılan araştırmada, öğrencilerin uzaktan eğitim konusundaki bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin genel olarak uzaktan eğitimden memnun oldukları ortaya konmuş olup öğrenciler tarafından uzaktan eğitimin zamandan ve mekândan bağımsız olması en olumlu özelliği olarak belirtilirken klasik eğitime göre daha fazla zaman alması ve öğrenme hatalarının daha çok olması en olumsuz özelliği olarak belirtilmiştir.

2002 yılında Kazu ve Özdemir'in teknik öğretmen adaylarının uzaktan eğitimle ilgili görüş ve beklentilerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada; öğretmen adaylarına, henüz üniversite öğrenimlerine başlamamaları durumunda Açıköğretim Fakültesi'ni tercih edip etmeyecekleri sorusu sorulmuş, öğrencilerden %84,8'i hayır cevabı verirken sadece %15,2'si

evet demiştir. Hayır cevabını verenlerden %41,2'si olumsuz görüşlerinin nedenini Açıköğretim Fakültesi mezunlarının, yüzyüze öğretim kurumlarından mezun olanlara göre mesleklerinde yetersiz olması olarak belirtmiştir.

Brinkerhoff ve Koroghlanian tarafından 2005 yılında, üniversite öğrencilerinin bilgisayar becerileri ve internete dayalı eğitime yönelik tutumlarını konu alan iki aşamalı bir çalışmada gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin tutumlarının genel olarak kararsız ya da orta düzeyde olduğu ancak, daha önce internet kullanan öğrencilerin daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Araştırmanın ikinci aşamasında, öğrencilerin bilgisayar kullanma becerileri ve internete dayalı eğitime yönelik tutumlarındaki değişim incelenmiştir. Edinilen bulgulara göre, dört yıllık zaman diliminde öğrencilerin becerileri ve tutumlarının zaman zaman olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, lisans öğrencilerinin 1999 yılı ile karşılaştırıldığında 2003 yılında, internete dayalı dersleri daha fazla tercih ettikleri ortaya konmuştur.

Kışla'nın 2005 yılında üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını belirlemek üzere yaptığı çalışmasında Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören 456 öğrencinin genel olarak uzaktan eğitime yönelik tutumlarının kararsızlık düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Ateş ve Altun'un 2008 yılında bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmada ise öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları kararsız seviyeye yakın bulunmuştur. Bu durumun, öğrencilerin uzaktan eğitim ve uygulamaları konusundaki bilgi ve deneyim eksikliğinden kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir. Daha önce uzaktan eğitim almış öğrencilerin, uzaktan eğitime yönelik tutumlarının uzaktan eğitim konusunda bilgi sahibi olmayan öğretmen adaylarına göre uzaktan eğitime yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir.

Gök tarafından 2011 yılında yapılan çalışmada, internet tabanlı uzaktan eğitim programlarında ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algılarını belirlenmesi amaçlanmıştır. Türkiye’de 13 üniversitede uzaktan eğitim programında görev alan 81 öğretim elemanının geçerli yanıtları ile gerçekleştirilen araştırma bulgularına göre öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algı puanı düzeyinin “temel bakışa ilişkin algı” ve “kaynaklara erişim” faktöründe orta seviyede olup, “eğitim öğretim planlama” faktörü algı puan düzeyinin ise yüksek seviyede olduğunu göstermektedir. Tüm faktörler dikkate alındığında öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algı düzeylerinin orta seviyede bulunduğu ve öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin genel algılarının araştırmada kullanılan bağımsız değişkenlere göre anlamlı fark göstermediği belirtilmiştir.

Özkul ve Aydın 2012 yılında yükseköğretime yeni başlayan öğrenciler ile başlamak üzere olan ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin açık ve uzaktan öğrenmeye ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışma ile öğrencilerin yarısının harmanlanmış öğrenmeyi, yüz yüze ve tamamen açık ve uzaktan öğrenmeye göre tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Özellikle tamamen açık ve uzaktan öğrenmeyi tercih edenlerin oranının düşük olduğu, mevcut yükseköğretim öğrencilerinin %50’sinin açık ve uzaktan öğrenmeye kayıtlı oldukları düşünüldüğünde dikkat çekici bulunmuştur. Öte yandan, öğrencilerin bazı dersleri açık ve uzaktan öğrenme ile almak istemeleri ise uzaktan eğitimin geleceği açısından ümit verici bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

2013 yılında Yakın ve Tınmaz’ın özel bir üniversitenin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü’nde öğrenim gören 91 öğrenci ile gerçekleştirdikleri e-hazırbulunuşluk araştırması sonucunda öğretmen adaylarının e-öğrenme stratejileri ve eğitimde kullanımlarına yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri ayrıca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim yeterlilikleri kapsamında kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Gündüz (2013), tarafından Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinden 692 öğretmen adayı ile yaptığı öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısını belirlemeye yönelik çalışmasında; öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarının cinsiyetleri, okudukları program, sınıf düzeyleri, kişisel bilgisayara sahip olma ve internet bağlantısına sahip olma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının saptanması hedeflenmiştir. Çalışma sonucunda daha önce uzaktan eğitim almış veya bilgisayar derslerinde uzaktan eğitim hakkında bilgi edinmiş öğrencilerin, uzaktan eğitim algılarının uzaktan eğitim konusunda bilgi sahibi olmayan öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu, cinsiyet, kişisel bilgisayara sahip olma ve internet bağlantısına sahip olma değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı ama bölüm ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılıkların olduğu belirtilmiştir.

Bariş (2015), Namık Kemal Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının farklı değişkenlere göre incelenmesini amaçladığı çalışmasının örneklemini, 2013-2014 öğretim yılında Namık Kemal Üniversitesi Tekirdağ Değirmenaltı Yerleşkesinde 1. sınıfta okumakta olan 282 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; araştırmaya katılan öğrencilerin uzaktan öğretime yönelik tutumlarının genel olarak düşük olduğu ifade edilmiştir. Cinsiyete göre uzaktan öğretime yönelik öğrenci tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmediği, bilgisayarı olanların, sürekli internet erişim imkanı olanların ve mobil cihazı bulunanların tutumlarının, bulunmayanlara göre daha olumlu olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

2016 yılında Koloğlu tarafından 182 öğretim görevlisinin katılımıyla yapılan çalışmada, uzaktan eğitimin tanımında geçen mektupla iletişim ifadesinin öğretim elemanlarının sadece %5,5'lik bir kısmında çağrışım yaptığı ve uzaktan eğitim tanımında mektup ifadesinin kullanılmaması gerektiği vurgulanmıştır. Literatürde mevcut çalışmalarda ise öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı üzerine birçok çalışma bulunurken, ülkemizde uzaktan eğitim algısının bilgi ve iletişim teknolojileri açısından incelendiği çok fazla bir araştırmanın olmadığı görülmüştür. Bu kapsamda yapılan bu çalışma ile öğretmen adaylarının teknoloji kabulü bağlamında uzaktan eğitimin teknoloji kabulü bağlamında incelenmesi hedeflenmektedir.

Gümüş ve Fırat (2016) tarafından açıköğretim öğrencisi olan 4247 öğrencinin Açık ve Uzaktan Öğrenmeyi tercih etme nedenleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda; açık ve uzaktan eğitimin en çok tercih edilme nedenleri zaman kısıtlaması olmaması, mekan esnekliği sağlaması, çalışanlar bireyler için kariyer fırsatları sunması olarak belirlenmiştir. Bu bulgular literatürde bulunan uzaktan eğitimin avantajları ile de desteklenmiştir.

BÖLÜM 4

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin analizinin nasıl yapılacağına yönelik bilgilere yer verilmiştir.

4.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nicel yöntem benimsenmiş olup, nicel yöntem modellerinden genel tarama modelinde bir araştırmadır. Genel tarama modelleri; “çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örnekleme üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar 2009:79). Araştırmanın amaçları doğrultusunda tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır.

4.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde 2016-2017 Güz Döneminde öğrenim gören son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Almanca Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Coğrafya Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Fizik Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Zihin Engelliler Öğretmenliği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Tarih Öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinden toplam 958 katılımcıya ulaşılmış olup toplanan verilerden 14 adet ölçek yarım bırakıldığı için, 19 adet ölçek tamamı tek bir seçenek olarak işaretlendiği için geçersiz sayılmış ve sonuç olarak 935 adet katılımcının verileri değerlendirilmiştir.

Aşağıda Tablo- 1 ‘de araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüme göre katılımcı sayısı ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo-1: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kız	657	70,3
	Erkek	278	29,7
	Toplam	935	100
Öğrenim Gördüğü Bölüm	Almanca Öğretmenliği	35	3,7
	Biyoloji Öğretmenliği	35	3,7
	Bilg.ve Öğr. Teknolojileri Eğitimi Bölümü	79	8,4
	Coğrafya Öğretmenliği	26	2,8
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	76	8,1
	Fizik Öğretmenliği	22	2,4
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	74	7,9
	İngilizce Öğretmenliği	43	4,6
	Kimya Öğretmenliği	27	2,9
	Müzik Öğretmenliği	30	3,2
	Okul Öncesi Öğretmenliği	71	7,6
	Zihin Engelliler Öğretmenliği	102	10,9
	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	92	9,8
	Sınıf Öğretmenliği	111	11,9
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	59	6,3
	Tarih Öğretmenliği	53	5,7
	Total	935	100

Tablo-1 incelendiğinde katılımcıların 657’sinin (%70,3) kız, 278’inin (%29,7) erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Öğrenim gördükleri bölümler incelendiğinde en çok katılımın Sınıf Öğretmenliği bölümünden 111 (%11,9) kişi ve Özel Eğitim Öğretmenliği bölümünden 102 (%10,9) kişi olduğu, en az katılımın ise Fizik Öğretmenliği bölümünden 22

(%2,4) kişi, Coğrafya Öğretmenliği bölümünden 26 (%2,8) kişi ve Kimya Öğretmenliği bölümünden 27 (%2,9) kişi olduğu görülmüştür.

Tablo-2: Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Özyeterliliği

Düzyey	n	%	
Düşük	36	3,9	
Orta	344	36,8	
BİT Kullanım Özyeterliliği	İyi	432	46,2
	Çok İyi	123	13,2
	Toplam	935	100

Tablo-2 incelendiğinde; öğrencilerden 36'sı (%3,9) düşük seviyede, 344'ü (%36,8) orta seviyede, 432'si (%46,2) iyi seviyede, 123'ü (%13,2) çok iyi seviyede BİT kullanım yeterliliğine sahip olduklarını belirtmiştir.

4.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada uzaktan eğitime yönelik algıları belirlemek yönelik ve teknoloji kabullenme durumlarını belirlemeye yönelik iki farklı ölçekten yararlanılmıştır. Bu iki ölçme aracından önce ise araştırma alt amaçlarına uygun olarak kişisel bilgilerin ve araştırma bilgisinin verildiği 1. Bölüm yer almaktadır.

Teknoloji kabullenme durumlarını belirlemek için Becit-İşçitürk (2012) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabul ve Kullanımları Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 23 maddeden ve performans beklentisi, davranışsal niyet, özyeterlik, kolaylaştırıcı durumlar, sosyal etki, çaba beklentisi ve kullanıma karşı tutum olmak üzere yedi faktörden oluşmuştur. Ölçek maddeleri, 5'li likert tipi olup tüm ölçek için iç tutarlılık katsayısı .95 olarak ifade edilmiştir.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemek içinse Gök (2011) tarafından geliştirilen Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek üç faktörden (temel

bakışa ilişkin algı, kaynaklara erişim ve eğitim öğretimi planlama) faktörlerinden oluşmaktadır. Ölçeğe ait Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayısı .91 bulunmuştur.

Araştırmada verilerin toplanması Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi 2016-2017 Güz Döneminde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinden toplam 958 katılımcıya ulaşılmış 33 katılımcının verileri ölçek yarım bırakıldığı için veya tamamı tek bir seçenek olarak işaretlendiği için geçersiz sayılmış ve 935 adet katılımcının verileri bu araştırmada kullanılmıştır.

4.4.Verilerin Analizi

Verilerin bilgisayara aktarılmasında 5’li likert şeklindeki maddelerden oluşan her iki ölçek için maddeler “1-Hiç katılmıyorum”, “2-Katılmıyorum”, “3-Kararsızım”, “4-Katılıyorum” ve “5-Tamamen Katılıyorum” olacak şekilde puanlanmıştır. Öğrencilerin teknoloji kabul düzeyi ile uzaktan eğitime yönelik algı düzeylerini yorumlamak için n (alınabilecek en yüksek değer – alınabilecek en küçük değer) / değerlendirme aralığı $((5 - 1) / 3)$ formülü uygulanarak aşağıdaki şekilde bir değerlendirme koşulları belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo-3: Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Kabul Durumlarının Değerlendirme Aralık ve Kriterleri

Değerlendirme Aralığı	Değerlendirme Kriteri
1.00 – 2.33	Düşük
2.34 – 3.66	Orta
3.67 – 5.00	Yüksek

Verilerin analizinde betimsel istatistiklerden (aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde, frekans) kullanılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitime yönelik algı ile teknoloji kabul düzeyinin öğrenim görülen bölüm ve BİT kullanım yeterliğine göre farklılığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), cinsiyete göre farklılığı belirlemek içinse bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Uzaktan eğitime yönelik algı ile teknoloji kabul düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Momentler Çarpım Katsayısı değerine bakılmıştır.

Tüm verilerin analizlerinde istatistiksel çözümlerinde SPSS 22.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılmış, anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

BÖLÜM 5

BULGULAR VE YORUMLAR

Öğretmen adaylarının teknoloji kabul durumları ile uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemek için yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgular, başlıklar şeklinde ve amaçlardaki sırası ile verilmiştir.

5.1. Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemek için araştırmaya katılan 935 öğretmen adayından elde edilen verilere ait analiz sonuçları aşağıda verilmiştir (Tablo 4).

Tablo-4: Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algıları

Sıra No	Madde ve Faktör	\bar{X}	ss	Durum
1	Yüzyüze eğitim yerine uzaktan eğitim programına katılmayı tercih ederdim.	2,18	1,419	Düşük
2	Uzaktan eğitimin öğrenme çıktıları yüz yüze eğitime eşdeğerdir.	2,05	1,495	Düşük
3	Gelecekte uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden daha çok tercih edileceğine inanıyorum.	2,87	1,214	Orta
4	İş hayatında uzaktan eğitim ile alınan diplomalar, yüz yüze eğitim ile alınan diplomalar kadar geçerlidir.	2,43	1,116	Orta
5	Uzaktan eğitimle, eğitimin kalitesi artmaktadır.	2,19	1,155	Düşük
6	Uzaktan eğitim ortamında öğrenciler analitik düşünme fırsatını elde etmektedir.	2,55	1,075	Orta
7	Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimden akademik olarak daha ilgi çekicidir.	2,38	1,236	Orta
8	Yetişmiş insan gücü ihtiyacını karşılamak için uzaktan eğitim şarttır.	2,51	,974	Orta
9	Uzaktan eğitimdeki deneyimlerim uzaktan eğitime bakış açımı olumlu yönde değiştirdi.	2,42	1,478	Orta
10	Uzaktan eğitimde farklı alanlarda programlar açılmalıdır.	3,11	1,214	Orta
Faktör 1: Temel Bakışa İlişkin Algı		2,47	0,787	Orta

11	Öğrencilere uzaktan eğitimde karşılaştıkları teknik problemleri çözmek için yeterli teknik destek sağlanmaktadır.	3,06	1,129	Orta
12	Üniversiteler öğrencilere uzaktan eğitimi desteklemek için elektronik materyale erişim hakkı vermektedir.	3,17	1,080	Orta
13	Üniversiteler öğrencilere uzaktan eğitimi desteklemek için e-kitap, e-dergi gibi elektronik materyal hazırlamaktadır.	3,10	1,088	Orta
14	Uzaktan eğitim derslerinin sunulması, yürütülmesi sürecinde kullanılan uzaktan eğitim sistemleri yeterlidir.	2,54	1,006	Orta
15	Derslerin sunulması, yürütülmesi, sürecinde kullanılan uzaktan eğitim sisteminin kullanımı kolaydır.	3,03	1,036	Orta
16	Üniversiteler bizlere uzaktan eğitimi desteklemek için elektronik materyale erişim hakkı sağlamaktadır.	2,96	1,064	Orta
Faktör2: Kaynaklara Erişim		2,98	,743	Orta
17	Uzaktan eğitimde görev alan kişiler arasında iş bölümü uygun şekilde yapılmaktadır.	2,9686	,929	Orta
18	Uzaktan eğitim programlarının planlanmasında paydaşların tamamı işbirliği içinde çalışmaktadır.	2,9528	,907	Orta
19	Uzaktan eğitimde ders öncesi hazırlık ve dersin yürütülmesi için yüzyüze eğitime göre daha fazla emek harcanmaktadır.	2,6971	1,125	Orta
20	Uzaktan eğitim ders içeriklerinin hazırlanması için daha fazla emek harcanmaktadır.	2,7368	1,089	Orta
21	Yöneticiler, uzaktan eğitimde görev alan kişilerden yüksek performans beklemektedirler.	2,9453	1,096	Orta
Faktör3: Eğitim Öğretimi Planlama		2,86	0,789	Orta
UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK ALGI ORTALAMASI		2,71	0,656	Orta

Tablo-4 incelendiğinde, Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algı düzeylerinin orta seviyede ($\bar{X}=2,71$) olduğu belirlenmiştir. Temel Bakışa İlişkin Algı boyutunda algı düzeylerinin orta olduğu ($\bar{X}=2,47$) görülmektedir. Bu faktörün maddeleri incelendiğinde; yüzyüze eğitim yerine uzaktan eğitim programına katılmayı tercih ederdim maddesinin ($\bar{X}=2,18$), uzaktan eğitimin öğrenme çıktıları yüz yüze eğitime eşdeğerdir maddesinin ($\bar{X}=2,05$), uzaktan eğitimle eğitimin kalitesi artmaktadır maddesinin ($\bar{X}=2,19$)

düzeylerinin düşük olduğu ve bu faktörün diğer maddelerinin düzeyinin orta olduğu görülmektedir.

Kaynaklara erişim boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki algı düzeylerinin orta ($\bar{X}=2,19$) seviyede olduğu görülmektedir. Boyutu oluşturan 6 maddenin de orta seviyede olduğu, en düşük düzeye sahip uzaktan eğitim derslerinin sunulması, yürütülmesi sürecinde kullanılan uzaktan eğitim sistemleri yeterlidir maddesinin ($\bar{X}=2,54$), en yüksek düzeye sahip Üniversiteler öğrencilere uzaktan eğitimi desteklemek için elektronik materyale erişim hakkı vermektedir maddesinin ($\bar{X}=3,17$) değerine sahip olduğu belirlenmiştir.

Eğitim öğretimi planlama boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki algı düzeylerinin orta ($\bar{X}=2,86$) seviyede olduğu görülmektedir. Boyutun 5 maddesinin de orta seviyede olduğu, en düşük düzeye sahip uzaktan eğitimde ders öncesi hazırlık ve dersin yürütülmesi için yüzyüze eğitime göre daha fazla emek harcanmaktadır maddesinin ($\bar{X}=2,69$), en yüksek düzeye sahip uzaktan eğitimde görev alan kişiler arasında iş bölümü uygun şekilde yapılmaktadır maddesinin ($\bar{X}=2,96$) değerine sahip olduğu gözlenmektedir.

5.2. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanım Durumları

Araştırma kapsamında araştırılan bir diğer konu ise öğretmen adaylarının teknoloji kabulleri ile kullanım durumları olmuştur. Bu kapsamda elde edilen verilere ait sonuçlar aşağıdaki şekilde olmuştur (Tablo-5).

Tablo-5: Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabul ve Kullanım Durumları

Sıra No	Madde ve Faktör	\bar{X}	ss	Durum
1	BİT kullanımı akademik başarıyı artırır.	3,73	,877	Yüksek
2	BİT kullanmam derslere katılımımı artırır.	3,53	,998	Orta
3	BİT kullanmam öğretmenlik becerilerimi geliştirmeme yardımcı olur.	3,80	,859	Yüksek
4	Derslerimde BİT kullanmam derslerimi daha ilgi çekici yapar.	3,84	,853	Yüksek
5	BİT kullanmam derslerimdeki verimliliğimi artırır.	3,81	,870	Yüksek
Faktör 1: Performans Beklentisi		3,74	0,690	Yüksek

6	Okul uygulama derslerimdeki çalışmalarımı BİT'leri kullanarak daha kolay yaparım.	3,74	,860	Yüksek
7	BİT kullanarak ödevlerimi daha kolay hazırlarım.	3,83	,847	Yüksek
Faktör 2: Çaba Beklentisi		3,79	,777	Yüksek
8	Öğrenim gördüğüm üniversitede gereksinim duyduğum donanımlara ulaşabilirim.	3,15	,975	Orta
9	Öğrenim gördüğüm üniversitede internet erişim merkezi ve laboratuvar gibi BİT kullanım mekanlarına kolaylıkla erişebilirim.	3,16	1,132	Orta
10	Öğrenim gördüğüm üniversitede gereksinim duyduğum yazılımlara ulaşabilirim.	3,13	1,001	Orta
Faktör 3: Kolaylaştırıcı Durumlar		3,15	,833	Orta
11	Okul uygulama dersleri için gittiğim okulun idarecileri BİT kullanmam gerektiğini düşünüyor	3,29	1,880	Orta
12	Okul uygulama derslerindeki uygulama öğretmenim BİT kullanmam gerektiğini düşünüyor.	3,36	,960	Orta
13	Okul uygulama dersleri için gittiğim okuldaki öğrenciler BİT kullanmam gerektiğini düşünüyorlar.	3,17	,916	Orta
Faktör 4: Sosyal Etki		3,28	,927	Orta
14	Farklı türden BİT araçlarını kullanma konusunda kendimi yeterli hissediyorum.	3,32	1,608	Orta
15	BİT kullanımı konusunda kendime güveniyorum.	3,44	,929	Orta
16	BİT'i kullanabilecek bilgi ve beceriye sahibim.	3,55	,915	Orta
Faktör 5: Öz Yeterlik		3,44	,903	Orta
17	Derslerimde BİT kullanmanın iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum.	3,79	,857	Yüksek
18	Derslerime hazırlamak için BİT kullanmak hoşuma gider.	3,65	,944	Orta
19	Derslerimde BİT kullanmayı seviyorum.	3,53	,947	Orta
Faktör 6: Kullanıma Karşı Tutum		3,66	,739	Orta
20	Mümkün olduğunca derslerimde BİT kullanmayı amaçlıyorum.	3,50	,918	Orta
21	Öğretmenliğe başladığımda ders dışı etkinliklerim için BİT kullanmayı amaçlıyorum.	3,68	,918	Yüksek
22	Öğretmenliğe başladığımda BİT'leri kullanmak için bütün olanakları zorlayacağım.	3,57	,971	Orta

23	Öğretmenliğe başladığımda derslerimde BİT kullanmayı planlıyorum.	3,80	,869	Yüksek
Faktör 7: Davranışsal Niyet		3,64	,726	Orta
TAM ÖLÇEĞİ GENEL ORTALAMASI		3,54	,547	Orta

Performans beklentisi boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin yüksek ($\bar{X}=3,74$) seviyede olduğu görülmektedir. Boyutu oluşturan maddeler incelendiğinde; en düşük düzeye sahip BİT kullanmam derslere katılımımı artırır maddesinin orta ($\bar{X}=3,53$) seviyede olduğu faktörü oluşturan diğer 4 maddenin düzeylerinin yüksek seviyede olduğu görülmektedir.

Çaba beklentisi boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin yüksek ($\bar{X}=3,79$) seviyede olduğu belirlenmiştir. Boyutu oluşturan maddeler incelendiğinde okul uygulama derslerimdeki çalışmalarımı BİT'leri kullanarak daha kolay yaparım maddesinin yüksek ($\bar{X}=3,74$) seviyede olduğu, BİT kullanarak ödevlerimi daha kolay hazırlarım maddesinin de yüksek ($\bar{X}=3,83$) seviyede olduğu görülmektedir.

Kolaylaştırıcı durumlar boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin orta ($\bar{X}=3,15$) seviyede olduğu belirlenmiştir. Boyutu oluşturan 3 maddenin de birbirine yakın değerlerde ve orta seviyede olduğu görülmektedir.

Sosyal etki boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin orta ($\bar{X}=3,28$) seviyede olduğu görülmektedir. Boyutu oluşturan maddeler incelendiğinde; Boyutu oluşturan 3 maddenin düzeyinin orta seviyede olduğu görülmektedir.

Öz yeterlilik boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin orta ($\bar{X}=3,44$) seviyede olduğu görülmektedir. Bu faktörün tüm maddelerinin düzeyinin orta seviyede olduğu görülmektedir.

Ölçeğin 6. faktörü olan kullanıma karşı tutum boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin orta ($\bar{X}=3,66$) seviyede ve orta seviyenin üst sınır değerinde olduğu görülmektedir. Boyutu oluşturan maddeler incelendiğinde derslerimde BİT kullanmanın iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum maddesinin yüksek ($\bar{X}=3,79$) seviyede olduğu ve diğer 2 maddenin düzeyinin orta seviyede olduğu görülmektedir.

Ölçeğin son faktörü olan davranışsal niyet boyutu incelendiğinde; bu boyuttaki bilgi düzeylerinin orta ($\bar{X}=3,64$) seviyede ve orta seviyenin üst sınır değerine çok yakın olduğu görülmektedir. Boyutu oluşturan maddeler incelendiğinde en düşük düzeye sahip mümkün olduğunca derslerimde BİT kullanmayı amaçlıyorum maddesinin orta ($\bar{X}=3,50$) seviyede olduğu, en yüksek düzeye sahip öğretmenliğe başladığımda derslerimde BİT kullanmayı planlıyorum maddesinin yüksek ($\bar{X}=3,80$) seviyede olduğu belirlenmiştir.

5.3.Farklı Değişkenler Açısından Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Alguları ile Teknoloji Kabul Durumları

Araştırma alt amaçlı kapsamında öğretmen adaylarının uzaktan eğitim düzeyleri ile teknoloji kabul durumları öğrenim görülen bölüm türü, cinsiyet ve BİT kullanım özyeterlik düzeyi değişkenlerine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular başlıklar halinde verilmiştir.

5.3.1.Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Alguları ve Teknoloji Kabul Düzeyleri

Öncelikli olarak öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüm için yazdıkları anabilim dalı bilgileri çok farklı dağılım göstermesi nedeniyle, öğrenim görülen bölümler eğitim fakültesindeki anabilim dalı ve bölüm kriterleri dikkate alınarak aşağıdaki gibi birleştirilmiştir (Tablo-6).

Tablo-6: Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğrencilerin Dağılımları (n=935)

Eğitim Fakültesinde Aldığı Bölüm	Yer	Öğrencinin İfade Ettiği Anabilim Dalı	n	%
Bilgisayar ve Teknolojileri	Öğretim	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmenliği	234	25,0
Eğitim Bilimleri		Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (PDR)	138	14,8
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi		Biyoloji, Kimya, Fizik, Fen Bilgisi ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği	182	19,5
Güzel Sanatlar Eğitimi		Müzik Öğretmenliği	79	8,4
Özel Eğitim		Zihin Engelliler Eğitimi Öğretmenliği	92	9,8
Temel Eğitim		Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği	30	3,2
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi		Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya Öğretmenliği	102	10,9
Yabancı Diller		İngilizce ve Almanca Öğretmenliği	78	8,3
Toplam			935	100

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı düzeyleri ile teknoloji kabul düzeyleri öğrenim görülen bölüme göre gruplandırılmış, bu gruplamada 8 bölüm türü belirlenmiş ve tek yönlü varyans analizine (ANOVA) uygun hale getirilmiştir (Tablo-7).

Tablo-7: Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algi ve Teknoloji Kabul Düzeyleri (n=935)

			Yabancı Dil Düzeyi	N	\bar{X}	Ss
Uzaktan Eğitim Düzeyi	Algi	A-Matematik ve Fen Bil.		234	2,71	,677
		B-Türkçe ve Sosyal Bil.		138	2,57	,615
		C-Temel Eğitim		182	2,58	,611
		D- BÖTE		79	3,07	,651
		E- Eğitim Bilimleri		92	2,72	,563
		F- Güzel Sanatlar		30	3,05	,689
		G- Özel Eğitim		102	2,69	,574
		H-Yabancı Diller		78	2,74	,782
Teknoloji Kabul Düzeyi		A-Matematik ve Fen Bil.		234	3,44	,542
		B-Türkçe ve Sosyal Bil.		138	3,71	,469
		C-Temel Eğitim		182	3,61	,425
		D- BÖTE		79	3,63	,521
		E- Eğitim Bilimleri		92	3,51	,467
		F- Güzel Sanatlar		30	3,27	,506
		G- Özel Eğitim		102	3,56	,655
		H-Yabancı Diller		78	3,32	,743

Tablo 7’den de görülebileceği gibi, öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı düzeyleri ve teknoloji kabul düzeyleri öğrenim gördükleri bölümlerine göre farklılaşmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzaktan eğitim algı düzeylerinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünün ($\bar{X}=3,07$) en yüksek ortalamaya sahipken, Türkçe ve Sosyal Bilgiler grubunun ($\bar{X}=2,57$) en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre teknoloji Kabul Düzeyi aritmetik ortalamaları incelendiğinde Türkçe ve Sosyal Bilgiler grubunun ($\bar{X}=3,71$) en yüksek ortalamaya ve Güzel Sanatlar grubunun ($\bar{X}=3,27$) en düşük ortalamaya sahip olduğu ifade edilebilir. Fakat gruplar arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını tek yönlü varyans analizi (ANOVA) işlemi ile hangi gruplar arası fark olduğunu belirlemek için posthoc testlerinden Scheffe testi gerçekleştirilmiştir (Tablo-8).

Tablo-8: Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Kabul Düzeyi Arasındaki Farklılığa Yönelik Analiz Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p	Fark
Uzaktan Eğitim Algı Düzeyi	Gruplararası	19,619	7	2,803	6,792	.001*	D-A, D-B,
	Gruplarıçi	381,731	927	0,413			D-C, D-G
	Toplam	401,35	934				
Teknoloji Kabul Düzeyi	Gruplararası	13,982	7	1,997	6,965	.001*	B-A, B-F,
	Gruplarıçi	265,843	927	0,287			B-H, C-H
	Toplam	279,825	934				

*p<.05

Tablo-8’de Scheffe testinden elde edilen veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre uzaktan eğitim algılarının farklılaştığı görülmektedir (F(7-927)=6.792, p<.05). Teknoloji kabul düzeyi açısından incelendiğinde de yine bölümün önemli olduğu ifade edilebilir (F(7-927)=6.965, p<.05).

Öğrenim görülen bölüme göre öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı düzeyleri bakımından, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Matematik ve Fen Bilimleri, Türkçe ve Sosyal Bilgiler, Temel Eğitim ve Özel Eğitim grupları arasında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğrenim görülen bölüme göre öğretmen adaylarının teknoloji kabul düzeyleri açısından; Türkçe ve Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen Bilimleri, Güzel Sanatlar ve Yabancı Diller grupları arasında Türkçe ve Sosyal Bilgiler grubu lehine ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü ile Yabancı Diller grupları arasında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü lehine anlamlı farklılık olduğu ifade edilebilir.

5.3.2. Cinsiyetlerine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algıları ve Teknoloji Kabul Düzeyleri

Araştırma kapsamında araştırılan bir diğer konu ise öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre uzaktan eğitim algıları ve teknoloji kabul düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek olmuştur (Tablo 10).

Tablo-9: Cinsiyetlerine Göre Uzaktan Eğitim Algıları ile Teknoloji Kabul Düzeyine Yönelik Farklılığın İncelenmesi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Uzaktan Eğitim Algı Düzeyi	Kadın	655	2,65	,622	929	3,914	0,00*
	Erkek	276	2,84	,715			
Teknoloji Kabul Düzeyi	Kadın	657	3,50	,532	929	2,559	0,008*
	Erkek	276	3,61	,575			

* p<.05

Tablo-9 incelendiğinde uzaktan eğitim algı düzeylerinde erkek öğrencilerin uzaktan eğitim algısının daha yüksek olduğu ($t_{(929)}=3,914$; $p<.05$) yönünde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu verilerden yola çıkarak erkek öğrencilerin uzaktan eğitim algı düzeylerinin ($\bar{X}=2,84$), kız öğrencilere göre ($\bar{X}=2,65$) daha yüksek olduğu söylenebilir.

Teknoloji kabul düzeylerini görmek için Tablo 10 incelendiğinde, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre teknoloji kabul düzeylerinde ($t_{(929)}=2,559$; $p<.05$) anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu verilerden yola çıkarak erkek öğrencilerin teknoloji kabul düzeylerinin ($\bar{X}=3,61$), kız öğrencilerin teknoloji kabul düzeylerinden ($\bar{X}=3,50$) daha yüksek olduğu söylenebilir.

5.3.3. BİT Kullanım Özyeterliklerine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algıları ve Teknoloji Kabul Düzeyleri

Öğretmen adaylarının BİT kullanım özyeterliklerine göre öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları ve teknoloji kabul düzeyleri incelenmiştir (Tablo-10).

Tablo-10: BİT Kullanım Özyeterliliğine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algı ve Teknoloji Kabul Düzeyleri (n=935)

	BİT Kullanım Özyeterlilik Düzeyi	N	\bar{X}	Ss
Uzaktan Eğitim Algı Düzeyi	A-Düşük	36	2,70	,619
	B-Orta	344	2,63	,622
	C- İyi	432	2,73	,667
	D- Çok İyi	123	2,83	,697
Teknoloji Kabul Düzeyi	A-Düşük	36	3,16	,645
	B-Orta	344	3,46	,458
	C- İyi	432	3,57	,546
	D- Çok İyi	123	3,75	,649

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı düzeyleri ile teknoloji kabul düzeylerinin BİT kullanım özyeterliliklerine göre artış gösterdiği ifade edilebilir (Tablo-10). Gruplar arasındaki bu farklılığın anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış, analiz sonuçları Tablo-11’de verilmiştir.

Tablo-11: BİT Kullanım Özyeterliliklerine Göre Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim ve Teknoloji Kabul Düzeyi Arasındaki Farklılığa Yönelik Analiz Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler		Kareler			Fark
		Toplamı	Sd	Ort.	F	p	
Uzaktan Eğitim Düzeyi	Gruplararası	4,12	3	1,373	3,212	.022*	
	Gruplarıçi	397,23	931	0,428			D-B
	Toplam	401,35	934				
Teknoloji Kabul Düzeyi	Gruplararası	13,252	3	4,417	15,427	,000*	A-B, A-C, A-D, B-C, B-D, C-D

Tablo-11’deki veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının BİT kullanım özyeterliliklerine göre uzaktan eğitim algılarının farklılaştığı ifade edilebilir ($F_{(3-934)}=3.212$, $p<.05$). Bu veriler Tablo-10’daki veriler ile değerlendirildiğinde BİT kullanım yeterliliği üst düzey olan öğrencilerin uzaktan eğitim algısının ($\bar{X}=2,83$), BİT kullanım yeterliliği orta düzeyde olan öğrencilerin uzaktan eğitim algısından ($\bar{X}=2,63$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo-11'deki veriler teknoloji kabul düzeyi bağlamında incelendiğinde, BİT kullanım özyeterliliğinin önemli bir faktör olduğu görülmektedir ($F_{(3-934)}=6.965$, $p<.05$). BİT kullanım yeterliliği düşük düzeyde olan öğrencilerin uzaktan eğitim algısının ($\bar{X}=3,16$), BİT kullanım yeterliliği orta düzeyde olan öğrencilerin uzaktan eğitim algısının ($\bar{X}=3,46$), BİT kullanım yeterliliği iyi düzeyde olan öğrencilerin uzaktan eğitim algısının ($\bar{X}=3,57$) ve BİT kullanım yeterliliği çok iyi düzeyde olan öğrencilerin uzaktan eğitim algısının ($\bar{X}=3,75$) olduğu görülmektedir. Bu verilerden yola çıkarak öğretmen adayları için BİT kullanım yeterliliğinin teknoloji kabulü için önemli bir parametre olduğu söylenebilir.

5.4. Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabul Düzeyleri ile Uzaktan Eğitim Algıları Arasındaki İlişki

Araştırmada son olarak 935 öğretmen adayının teknoloji kabul düzeyi ile uzaktan eğitim algıları arasındaki ilişki analiz edilmiş, sonuçlar Tablo-12'te verilmiştir.

Tablo-12: Teknoloji Kabul Düzeyi ile Uzaktan Eğitim Arasındaki İlişki

	Performans Beklentisi	Çaba Beklentisi	Kolaylaştırıcı Durumlar	Sosyal Etki	Özyeterlik	Kullanıma Karşı Tutum	Davranışsal Niyet	Teknoloji Kabul Ort.
Temel Bakışa İlişkin Algı	,101**	0,02	0,059	,070*	,065*	,068*	,102**	,106**
Kaynaklara Erişim	,221**	,147**	,256**	,157**	,102**	,197**	,206**	,268**
Eğitim Öğretimi Planlama	,155**	,071*	,140**	,129**	0,041	,109**	,132**	,166**
Uzaktan Eğitim Ort.	,174**	,079*	,157**	,129**	,082*	,134**	,162**	,195**

** $p<.01$

Tablo-12 incelendiğinde, öğrencilerin uzaktan eğitim algıları ile teknoloji kabul düzeyi arasındaki ilişkinin düşük düzeyli olduğu ifade edilebilir ($r=.195$, $p<.01$) Teknoloji kabul düzeyinin uzaktan eğitime yönelik algının açıklama varyans düzeyi üzerindeki etkisi ($r^2=0,038$) olarak hesaplanmıştır. Bu açıdan teknoloji kabul düzeyinin uzaktan eğitime yönelik algı üzerindeki etkisinin sınırlı olduğu ifade edilebilir.

BÖLÜM 6

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu çalışmada Öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme bağlamında uzaktan eğitim algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm, cinsiyet, BİT teknolojileri kullanım yeterliliği ve teknoloji kabul ve kullanımına bağlı uzaktan eğitim algıları incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak Becit-İştürk (2012) tarafından 23 maddeden ve performans beklentisi, davranışsal niyet, özyeterlik, kolaylaştırıcı durumlar, sosyal etki, çaba beklentisi ve kullanıma karşı tutum olmak üzere yedi faktörden oluşan 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algılarını belirlemek üzere de Gök (2011) tarafından geliştirilen 21 maddeden ve temel bakışa ilişkin algı, kaynaklara erişim ve eğitim öğretimi planlama olmak üzere üç faktörden oluşan 5'li likert tipi Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekler araştırmada kullanılmak üzere birleştirilerek öğretmen adaylarının demografik özellikleri, teknoloji kabul ve kullanımı ile uzaktan eğitim algı düzeylerini belirlemek üzere 3 bölümden oluşmuştur.

Bu amaçla Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde 2016-2017 Güz Döneminde öğrenim gören son sınıf öğrencilerine gönüllülük esasına göre uygulanmıştır. Bu kapsamda 958 katılımcıya ulaşılarak desenlenen araştırmadan aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Sonuçlar analiz edildiğinde, öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının gerek ölçek geneli, gerek alt boyutlar olan temel bakışa ilişkin algı, kaynaklara erişim ve eğitim öğretimi planlama boyutlarında orta düzeyli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Süer ve ark.'nın (2005) Gazi Üniversitesi'nin uzaktan eğitim düzeyini inceleyen çalışmaları öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeğinden almış oldukları toplam tutum puanları ortalamasının ortalamanın biraz üzerinde olduğu belirlenmiştir. Ağır (2007)'in ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarını konu alan araştırmasında öğretmenlerin tutumlarının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu belirlenmiştir. Yine Ergin (2010) tarafından ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitim algılarına ilişkin yapılan araştırmada da ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime bakış açıları orta düzeyde

bulunmuştur. Adı geçen araştırma sonuçları ile araştırma sonucunda ulaştığımız öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı düzeyleri tutarlılık göstermektedir.

Teknoloji kabul durumu açısından incelendiğinde öğretmen adaylarının genel olarak orta düzeyli bir kabul düzeyine sahip oldukları ifade edilebilir. Alt boyutlar içerisinde sadece performans beklentisi ve çaba beklentisi boyutlarında öğretmen adayları yüksek düzeyli bir teknoloji kabul düzeyine sahipken, diğer boyutlar olan kolaylaştırıcı durumlar, sosyal etki, özyeterlik, kullanıma karşı tutum ve davranışsal niyet boyutlarında ise öğretmen adaylarının teknoloji kabul düzeyi orta düzeydir.

Öğrenim görülen bölüme göre öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları farklılaşmaktadır ve bu farklılığın kaynağı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü olarak ifade edilebilir. Bu durum öğrencilerin daha önce bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma ve bilgi edinme deneyimlerinin uzaktan eğitim algısına olumlu etki yaptığını göstermektedir. Teknoloji kabul düzeyi açısından da öğrenim görülen bölüm önemli bir faktör olarak bulunmuştur. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi bölümü ile Yabancı Diller bölümleri farklılığa neden olan bölümler olarak gösterilebilir. Araştırmaya katılan bölümlerin ders programlarındaki derslerinin içerikleri incelendiği zaman Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencileri öğrenim gördükleri süre zarfında uzaktan eğitim ve teknoloji ile ilgili bilgi ve becerilerden haberdar oldukları görülmektedir. Öğrenim görülen bölümlerin ders programlarında bulunan bilgisayar derslerinin uzaktan eğitimle ilgili (Bilgisayar destekli öğretim ile ilgili temel kavramlar, Bilgisayar destekli öğretimde kullanılan yaygın formatlar, Uzaktan eğitim uygulamaları) içeriğe sahip olduğu görülmüştür. Diğer grupları oluşturan bilim dalına ait ders içerikleri daha çok temel bilgisayar kullanım becerilerini hedeflediği görülmüştür(www.erbakan.edu.tr). Bu veriler doğrultusunda uzaktan eğitim ve uygulamaları hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarının daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının teknoloji kabul düzeylerinin alt boyutlarında performans beklentisi ve çaba beklentisi boyutlarında algı düzeyleri yüksek iken diğer boyutların orta düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerinin kabulü ve kullanımı konusunda istekli ve beklentileri yüksek olarak değerlendirilebilir. Ölçeğin diğer alt boyutları olan kolaylaştırıcı durumlar, sosyal etki,

özyeterlilik, kullanıma karşı tutum ve davranışsal niyet düzeylerinin orta düzeyde olması eğitim öğretim uygulamalarında kullanılan bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda bilgi, kullanım ve tecrübe eksikliklerinden kaynaklanabileceği ilgili çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Beşoluk, Kurbanoğlu ve Önder, 2010; Tatlı ve Akbulut, 2017).

Cinsiyet hem uzaktan eğitime yönelik algı düzeyi için hem de teknoloji kabul düzeyi için önemli bir faktör olarak bulunmuş olup, her iki değişken açısından da erkek öğrencilerin algı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BİT kullanım özyeterliliği uzaktan eğitim algısı için de önemli bir faktör olarak ifade edilebilir. Bu açıdan çok iyi düzey BİT kullanım özyeterliliğine sahip öğretmen adayları orta düzey BİT kullanım yeterliliğine sahip öğretmen adaylarından daha yüksek uzaktan eğitim algı düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

BİT kullanım özyeterliliği, teknoloji kabul düzeyi için önemli bir faktör olarak dikkati çekmektedir. BİT kullanım özyeterliliğinin fazla olması, teknoloji kabul düzeyini de artıran bir faktör olarak ifade edilebilir.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algısı ile teknoloji kabul düzeyi arasında çok düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur. Bu açıdan uzaktan eğitim ile teknoloji kabul düzeyi arasında güçlü bir ilişki olabileceği yönündeki beklenti karşılanamamıştır. Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi verilerine göre üniversitelerin lisans programlarında 4.420.699 öğrenci bulunmaktadır (<https://istatistik.yok.gov.tr>). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde ise 2.775.156 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır (www.anadolu.edu.tr). Ülkemizde uzaktan eğitimin ile açıköğretim farkının tam olarak bilinmediği ve karıştırıldığı düşünülmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim algısı ile teknoloji kabul düzeyleri arasında düşük bir ilişki çıktığı söylenebilir.

BÖLÜM 7

ÖNERİLER

Araştırma doğrultusunda yapılan öneriler uygulamaya ve yapılacak araştırmalar dönük olarak iki başlıkta verilmiştir.

7.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bağlı olarak uygulamaya dönük aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının hem uzaktan eğitimi algı düzeyi hem teknoloji kabul düzeyleri orta seviyede olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitimi algı düzeyini ve teknoloji kabul düzeyleri orta seviyeden üst seviyelere çıkarmak için uzaktan eğitim, e-öğrenme, çevrimiçi öğrenme, bilgisayar ve teknolojik uygulamaları içeren dersleri ve saatlerini artırmak gerekmektedir.
- Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yeterliliği gerek uzaktan eğitim algısı için gerek teknoloji kabul düzeyi için önemli bir faktör olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini deneyimleyecek program ve uygulamalara önem verilebilir.
- Yükseköğretimde yer alan derslerden müfredatı uzaktan eğitime uygun olan derslerden başlanarak hem öğrencilerin hem de öğretim üyelerinin uzaktan eğitimi tecrübe etmesi desteklenmelidir.
- Dersler multimedya ve türevi materyaller ile zenginleştirilerek öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini deneyimlemeleri sağlanmalıdır.

7.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler

Araştırma sonucunda yapılacak yeni araştırmalar için aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Cinsiyet bakımından uzaktan eğitim algısında oluşan farklılığın alt boyutlarını inceleyen bir araştırma yapılabilir.

- Öğretmen adaylarının teknoloji kabul düzeylerinin artırılmasında etkili olacak faktörlerin belirlenmesi üzerine çalışılabilir.
- Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü haricindeki diğer bölümlerin kendi aralarındaki uzaktan eğitim algı düzeyleri arasındaki ilişki incelenebilir ve nedenleri belirlenebilir.
- Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim almadan önceki ve aldıktan sonraki uzaktan eğitim algı düzeyleri araştırılabilir.
- Bu araştırmanın örneklemini genişletilerek öğretmen adaylarının teknoloji kabulü bağlamında uzaktan eğitim algıları incelenebilir.
- Yükseköğretimde öğrenim gören öğrencilerin uzaktan eğitim anlayışı ile açıköğretimin anlayışını karşılaştıran çalışma yapılabilir.

BÖLÜM 8

KAYNAKÇA

- Ağır, F. (2007). *Özel Okullarda ve Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumlarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: Balıkesir.
- Aker, M. B. (2002). *Hipermedya Destekli Uzaktan Eğitimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Antalyalı, Ö. L. (2004). *Uzaktan Eğitim Algısı ve Yöneylem Araştırması Dersinin Uzaktan Eğitim İle Verilebilirliği*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Isparta.
- Alkan, C. (1996). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi. *Türkiye 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu (12-15 Kasım 1996) Bildiriler*, MEB, FRTEM, Ankara.
- Alkan, C. (1987). Açıköğretim “Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*: Ankara.
- Alkan, C. Eğitim Teknolojisi ve Uzaktan Eğitimin Kavramsal Boyutları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*. s.52. Ankara (1998).
- Altuncı, Yusuf Tahir vd. (2009). Mesleki Eğitim Sorunları Ve Yeni Model Arayışları, *Antalya: I. İnşaat Mühendisliği Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı*, ss.315-318.
- Anadolu Üniversitesi Öğrenci Sayıları, <https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/sayilarla-universitemiz/ogrenci-sayilari/2018-2019/eylul-2018>. Erişim Tarihi:25.05.2019
- Arar, A. (1999, 15-16 Kasım).Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi, Uzaktan Eğitim Uygulama Modelleri ve Maliyetleri. *1. Uzaktan Eğitim Sempozyumu*: Ankara.
- Arkonaç, S.A., (1998). Psikoloji: Zihin Süreçleri Bilimi, *Alfa Yayınları*, 2. Baskı, 510s.

- Arslan, M. M. ve Eraslan, L. (2003). Yeni Eğitim Paradigması ve Türk Eğitim Sisteminde Dönüşüm Gerekliliği. *Millî Eğitim Dergisi*, 160, 89-105.
- Barış, M. F. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Öğretime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Namık Kemal Üniversitesi Örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 5(2) 36-46.
- Başar, M., Arslan, S., Günsel, E., Akpınar, M. (2019), Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 2019, 3(2), 14-22.
- Bayram, Y. (2002). *Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve Sakarya Üniversitesi Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi: Sakarya.
- Becit-İşçitürk, G., Kabakçı-Yurdakul, I. & Ursavaş, Ö.F., (2014). An Integrated Approach for Preservice Teachers’ Acceptance and Use of Technology: UTAUT-PST Scale. *Eurasian Journal of Educational Research*, 55, 21-36.
- Begimbetova, K. (2015) *Uzaktan Eğitimde Öğretim Elemanı Ve Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü: Ankara.
- Beşoluk, Ş. Kurbanoglu, N. İ. ve Önder, İ. (2010). Educational technology usage of pre-service and in-service science and technology teachers. *Elementary Education Online*, 9 (1), 389-395.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *AUAd*, 3(2), 85-124.
- Curabay, Ş. Ve Demiray, E. (2002). 20. Kuruluş Yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi ve Açıköğretim Fakültesi Eğitim Televizyonu (ETV). Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.
- Çetin, O. (2010). *Fen ve Teknoloji Dersinde “Çoklu Ortam Tasarım Modeli”ne Göre Hazırlanmış Web Tabanlı Öğretim İçeriğinin Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi ile İçeriğe Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İzmir.

- Çoban, Serhat (2013). “Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi”, *İstanbul: XVI. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildiri Kitabı*.
- Çukadar, S. ve Çelik, S. (2003). İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim Ve Üniversite Kütüphaneleri, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42.
- Ergin, C. (2010) *İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Bakış Açıları (Van İl Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Van.
- Fırat, M. (2016). 21. Yüzyılda Uzaktan Öğretimde Paradigma Değişimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 6(2), 142-150. DOI: 10.5961/jhes.2016.151
- Gök, B. (2011) *Uzaktan Eğitimde Görev Alan Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Algısı*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü: Ankara.
- Gülbahar, Y. (2009). *E-Öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gümüş, M. ve Fırat, M. (2016). Açık Ve Uzaktan Öğrenmenin Tercih Edilme Nedenlerinin Belirlenmesi. *AUAd*, 2(4), 158-168.
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- İçten, T. (2006). *Uzaktan Eğitim Öğrencileri İçin Web Tabanlı Çevrimiçi Sınav Sistemi Uygulaması Geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- İşman, A. (1998). *Uzaktan Eğitim*. Değişim Yayınları.
- İşman, A. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Sakarya. Değişim Yayınları.
- Karataş S. (2005). *Deneyim Eşitliğine Dayalı İnternet Temelli Ve Yüz Yüze Öğrenme Sistemlerinin Öğrenci Başarısı Ve Doyumu Açısından Karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Karayağın, Y. (1959), Mektupla Öğretim, *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Yayın No.: 9, Konferanslar Serisi:5*, Güzel İstanbul Matbaası.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Keegan, D. (1986). *The foundations of distance education*. London: Croomhelm.
- Koloğlu, T. F. (2016). *Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitime Bakış Açıları Ve Hazırbulunuşlukları: Ordu Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi* 21, 73-94. 05.05.2019 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/206441> adresinden erişilmiştir.
- Mongan, C. (19-21 Mart 1979). *Açık Üniversite ve Yönetim. Üniversite Yönetiminin Uluslararası Sorunları Sempozyumu*: Ankara.
- Moore, M. ve Kearsley, G. (2011). *Distance Education: A System View of Online Learning*. (Third Edition). Belmont, Calif: Wadsworth Pub. Co.
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Ders İçerikleri,
<https://www.erbakan.edu.tr/ahmetkelesoglugitim/duyuru/3521/ders-kodlari-ve-icerikleri-2015-2016>. Erişim Tarihi:25.05.2019
- Odabaş, Hüseyin (2004). “*İnternet Tabanlı Uzaktan Öğrenim Modelinin Bilgi Hizmetlerine Yönelik Yüksek Öğretim Programlarında Kullanımı*”, Ankara: Saga of Librarianship International Symposium Proceedings Book.
- Özarıslan, M., Kubat, B. ve Bay, F. Ö. (2007). Uzaktan Eğitim İçin Entegre Ofis Dersi'nin Web Tabanlı İçeriğinin Geliştirilmesi Ve Üretilmesi. *IX. Akademik Bilişim Konferansı*. Kütahya. Dumlupınar Üniversitesi.

- Özmen, B. (2012). *Sosyal Ağ Destekli Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Başarısı ve Görüşlerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ
- Öztürk, M. (2014) *Uzaktan Eğitimde Öğretimi Ayrıntılaşma Kuramına Göre Yapılan Programlama Öğretiminin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Trabzon
- Papi, Cathia ve Büyükaslan, Ali (2007). “*Türkiye ve Fransa’daki Uzaktan Eğitimde Gelişmeler: Hangi Eğitim Hakkı*”, Marsilya: Colloque Tice Mediterranee - Uzaktan Eğitimde İnsan / Değişim Sorunsalı.
- Rıza, E. T. (1997). *Eğitim Teknolojisi Uygulamaları (1)*. (Genişletilmiş Ve Geliştirilmiş 4.Baskı). İzmir: Anadolu Matbaası.
- Süer, İ. ve ark. (2005). Gazi Üniversitesi’nin Uzaktan Eğitim Potansiyeli. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*. 4(1), 107-113.
- Tatlı, Z. ve Akbulut, H. İ. (2017). Öğretmen Adaylarının Alanda Teknoloji Kullanımına Yönelik Yeterlilikleri. *Ege Eğitim Dergisi 2017 (18) 1*, 31-55
- Taylor, J. C. (2001). *The Future of Learning-Learning for the Future: Shapping The Transition Openpraxis*. C.II.
- Topcuoğlu, S. M. (2018) *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Kullanım Profili ve Sigara Kullanımının İnternet Bağımlılığı Üzerine Etkisi*. Uzmanlık Tezi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi: İzmir
- Umurhan, H. (2014). *Öğretim Elemanlarını Uzaktan Eğitime Teşvik Eden Unsurlar: Gazi Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Ankara.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*.(1.baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Uzaktan Öğretim Sözlüğü, <http://auosozluk.anadolu.edu.tr/index.php?r=site%2Findex#149> .

Erişim Tarihi: 25.05.2019

Verduin, J. R. ve Clark, T. *Uzaktan Eğitim: Etkin uygulama Esasları*, Çev.,Mavis, Đ. Anadolu Üniversitesi Basımevi. Eskişehir (1994)

Yurdakul, B. (2005). *Eğitimde yeni yönelimler*. PegemA Yayıncılık.

Ek - 1: Uygulanan Ölçek

Sayın Öğretmen Adayı,

Günümüzde uzaktan eğitim hızla yaygınlaşmakta ve bunda da teknoloji önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda formal veya informal yollarla hepimiz uzaktan eğitimle muhatap olmaktadır. Bu kapsamda uzaktan eğitim algılarımızın teknoloji kullanım bakış açımızla ne düzeyde alakalı olduğunu belirlemek amacı ile bir yüksek lisans tezi yapmaktayım. Bu amaçla siz son sınıf öğretmen adaylarının değerli görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Araştırmaya verdiğiniz yanıtlar sadece bu tez için kullanılacak, başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Uygulama formunu doldurmanız yaklaşık olarak 15 dakikanızı alacaktır. Size en uygun gelen seçeneği X işareti kullanarak belirtebilirsiniz. Araştırmanın geçerli olabilmesi için lütfen boş soru bırakmayınız. Katkınız için teşekkür ederim.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Ahmet BOZ
İletişim için: ahmetboz.tr@gmail.com

BÖLÜM I: Kişisel Bilgiler

1. Bölümünüz (Lütfen Yazınız):.....
2. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Yeterliliğiniz: () Çok iyi () iyi () Orta düzey () Düşük
4. Ailenizin Ekonomik Durumu: () Çok iyi () iyi () Orta düzey () Düşük
5. Akademik Başarı Düzey Algınız: () Çok iyi () iyi () Orta düzey () Düşük

BÖLÜM II: ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİ KABUL VE KULLANIMLARI ÖLÇEĞİ

Aşağıda sizin teknolojiyi kabullenme ve kullanma durumunuz ölçen 23 madde yer almaktadır. Lütfen size en uygun olan seçeneği X işareti ile belirtiniz.

		Katılım Düzeyiniz				
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğrenim gördüğüm üniversitede gereksinim duyduğum donanımlara ulaşabilirim.					
2	Derslerimde BİT kullanmanın iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum.					
3	Okul uygulama derslerimdeki çalışmalarımı BİT'leri kullanarak daha kolay yaparım.					
4	BİT kullanarak ödevlerimi daha kolay hazırlarım.					
5	Okul uygulama dersleri için gittiğim okulun idarecileri BİT kullanmam gerektiğini düşünüyor					
6	Farklı türden BİT araçlarını kullanma konusunda kendimi yeterli hissediyorum.					
7	BİT kullanımı akademik başarıyı artırır.					
8	Okul uygulama derslerindeki uygulama öğretmenim BİT kullanmam gerektiğini düşünüyor.					
9	Derslerime hazırlamak için BİT kullanmak hoşuma gider.					
10	BİT kullanmam derslere katılımı artırır.					
11	Öğrenim gördüğüm üniversitede internet erişim merkezi ve laboratuvar gibi BİT kullanım mekanlarına kolaylıkla erişebilirim.					
12	BİT kullanımı konusunda kendime güveniyorum.					
13	Okul uygulama dersleri için gittiğim okuldaki öğrenciler BİT kullanmam gerektiğini düşünüyorlar.					
14	BİT'i kullanabilecek bilgi ve beceriye sahibim.					
15	Mümkün olduğunca derslerimde BİT kullanmayı amaçlıyorum.					
16	Öğretmenliğe başladığımda ders dışı etkinliklerim için BİT kullanmayı amaçlıyorum.					
17	Derslerimde BİT kullanmayı seviyorum.					
18	Öğretmenliğe başladığımda BİT'leri kullanmak için bütün olanakları zorlayacağım.					
19	Öğrenim gördüğüm üniversitede gereksinim duyduğum yazılımlara ulaşabilirim.					
20	BİT kullanmam öğretmenlik becerilerimi geliştirmeme yardımcı olur.					

21	Derslerimde BİT kullanmam derslerimi daha ilgi çekici yapar.					
22	Öğretmenliğe başladığımda derslerimde BİT kullanmayı planlıyorum.					
23	BİT kullanmam derslerimdeki verimliliğimi artırır.					

BÖLÜM III: UZAKTAN EĞİTİM ALGI ÖLÇEĞİ

Aşağıda sizin uzaktan eğitime yönelik algı düzeyinizi ölçen 20 madde yer almaktadır. Lütfen bu kısımda yer alan seçenekler içinde size en uygun olan ifadeyi X işareti ile işaretleyiniz.

		Katılım Düzeyiniz				
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Yüzyüze yerine uzaktan eğitim programına katılmayı tercih ederdim.					
2	Uzaktan eğitimin öğrenme çıktıları yüz yüze eğitime eşdeğerdir.					
3	Gelecekte uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden daha çok tercih edileceğine inanıyorum.					
4	İş hayatında uzaktan eğitim ile alınan diplomalar, yüz yüze eğitim ile alınan diplomalar kadar geçerlidir.					
5	Uzaktan eğitimle, eğitimin kalitesi artmaktadır.					
6	Uzaktan eğitim ortamında öğrenciler analitik düşünme fırsatını elde etmektedir.					
7	Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimden akademik olarak daha ilgi çekicidir.					
8	Yetişmiş insan gücü ihtiyacını karşılamak için uzaktan eğitim şarttır.					
9	Uzaktan eğitimdeki deneyimlerim uzaktan eğitime bakış açımı olumlu yönde değiştirdi.					
10	Uzaktan eğitimde farklı alanlarda programlar açılmalıdır.					
11	Öğrencilere uzaktan eğitimde karşılaştıkları teknik problemleri çözmek için yeterli teknik destek sağlanmaktadır.					
12	Üniversiteler öğrencilere uzaktan eğitimi desteklemek için elektronik materyale erişim hakkı vermektedir.					
13	Üniversiteler öğrencilere uzaktan eğitimi desteklemek için e-kitap, e-dergi gibi elektronik materyal hazırlamaktadır.					
14	Uzaktan eğitim derslerinin sunulması, yürütülmesi sürecinde kullanılan uzaktan eğitim sistemleri yeterlidir.					
15	Derslerin sunulması, yürütülmesi, sürecinde kullanılan uzaktan eğitim sistemin kullanımı kolaydır.					
16	Üniversiteler bizlere uzaktan eğitimi desteklemek için elektronik materyale erişim hakkı sağlamaktadır.					
17	Uzaktan eğitimde görev alan kişiler arasında iş bölümü uygun şekilde yapılmaktadır.					
18	Uzaktan eğitim programlarının planlanmasında paydaşların tamamı işbirliği içinde çalışmaktadır.					
19	Uzaktan eğitimde ders öncesi hazırlık ve dersin yürütülmesi için yüzyüze eğitime göre daha fazla emek harcanmaktadır.					
20	Uzaktan eğitim ders içeriklerinin hazırlanması için daha fazla emek harcanmaktadır.					
21	Yöneticiler, uzaktan eğitimde görev alan kişilerden yüksek performans beklemektedirler.					

Ek - 2: Yasal İzinler

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dekanlığı

İSLÂM DİNİVASI
TURİZM BAŞKENTİ
KONYA

Sayı : 46826381-605-E.9870
Konu : Araştırma İzni

22/03/2016

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 17/03/2016 tarihli ve 71052239-300-E.9284 sayılı yazınız.

Enstitünüz Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ahmet BOZ " **Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanımı Bağlamında Uzaktan Eğitim Algılarının İncelenmesi** " adlı tezi ile ilgili anketini Fakültemiz Bölüm ve Anabilim Dalı son sınıf öğrencilerine uygulaması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Mehmet KIRBIYIK
Dekan

Adres: Meram Yeniyol Meram/KONYA

Telefon: 0332 323 82 20

Faks: 0332 323 82 25

Elektronik Ağ: <http://www.konya.edu.tr>

Bilgi İçin: Bilg. İşlt. Y. Yasemin
YİĞİT

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir
Evrak teyidi <https://ehysssorgu.konya.edu.tr> adresinden 0L2E-KY9U-8K5E kodu ile yapılabilir.

UTAUT-PST - ahmetboz.tr@gmail.com - Gmail - Google Chrome

https://mail.google.com/mail/u/0/?ui=2&view=btopen&ver=5tb04o5c4q0&search=inbox&th=%23thread-f%3A1634801981...

Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK 28 Mayıs Sal 21:37 (10 gün önce) ☆ ↶ ⋮

Alici: ben

Merhaba Ahmet hocam, ölçek ve ilgili açıklama ektedir. Kolaylıklar dilerim...

Dr. Öğretim Üyesi Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD.

2 Ek

Ahmet BOZ <ahmetboz.tr@gmail.com> 21 Eki 2015 Çar 09:46 ☆ ↶ ⋮

Alici: Başak

Başak Hocam teşekkür ederim.

Size de iyi çalışmalar, kolay gelsin.

Saygılarımla.

21 Eki 2015 09:38 tarihinde "**başak gök**" <basakgok@gazi.edu.tr> yazdı:

Ahmet Bey,

Ölçeği kullanabilirsiniz. Çalışmanızda kolaylıklar dilerim.

20 Ekim 2015 18:25 tarihinde Ahmet BOZ <ahmetboz.tr@gmail.com> yazdı:

Başak Hocam Merhaba,

Hocam ben Konya NE üniversitesi AKEF eğitim bilimleri enstitüsünde yüksek lisans öğrencisiyim. Bu yıl hazırlayacak olduğum tezimde 2011 yılında yayınlamış olduğunuz tezinizde kullandığınız "Uzaktan eğitim algı ölçeği" ni müsadenizle kullanmak istiyorum, sizin için uygun mudur?

Konu hakkında yardımcı olabilir misiniz ?

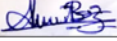
İyi çalışmalar.

Saygılarımla.

Ek - 3: Özgeçmiş

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
--	--	---

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Ahmet BOZ	İmza:	
Doğum Yeri:	Anamur		
Doğum Tarihi:	20/12/1988		
Medeni Durumu:	Bekar		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
Ortaöğretim	Vakıfbank Atatürk İ.Ö.O.		Anamur	
Lise	Anamur Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	Fen Bilimleri	Anamur	2007
Lisans	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Konya	2012
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi A.B.D.	Konya	2019
Becerileri	İleri düzeyde Adobe Photoshop, After Effects, Premiere ve Ms Office programlarını, Orta düzeyde Php, Python, Action Script 2.0, Visual Basic programlama dillerini bilmektedir.			
İlgi Alanları	Uzaktan Eğitim, Mobil Öğrenme, Eğitsel Video ve İçerik Geliştirme, Veri Analizi			
İş Deneyimi	Kasım 2010 – Haziran 2011 BilTek Öğrenci Topluluğu / Topluluk Başkanlığı Kasım 2010 – Haziran 2012 / Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi / Asistan Öğrenci Eylül 2012 - Mayıs 2013 Ekopazar Bilgi Teknolojileri A.Ş./ Web Tasarım ve İçerik Geliştirme Mayıs 2013 – Aralık 2016 TGS Yer Hizmetleri A.Ş./İnsan Kaynakları Memuru Mart 2017 – Devam Ediyor kamu kurumunda Plan – Proje İstatistik Memuru			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar	Doç.Dr.Ahmet Naci ÇOKLAR, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD., Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Konya			
E-Posta	ahmetboz.tr@gmail.com			
Adres	Kanal Mah. 4684 Sok. No:6/4 Kepez/Antalya			